

Biz bazar iqtisadiyyatını vergi yolu ilə tənzimləməliyik.

Heydər ƏLİYEV

Vergilər

№ 40 (882) ■ 18 oktyabr 2017

www.vergiler.az

Qiyməti: 60 qəp.

Bolqarıstan Prezidentinin Azərbaycana rəsmi səfəri

Oktyabrın 13-də Bolqarıstan Respublikasının Prezidenti Rumen Radev Azərbaycan Respublikasına rəsmi səfərə gəlib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva Bolqarıstan Prezidenti Rumen Radevi və xanımı Desislava Radevanı qarşılayıblar. Azərbaycanın və Bolqarıstanın dövlət və hökumət nümayəndələri prezidentlər və birinci xanımlar ilə görüşüblər.

Azərbaycan və Bolqarıstan arasında strateji tərəfdaşlıq haqqında Birgə Bəyannamədə vurğulandığı kimi, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi Azərbaycanın ərazi bütövlüyü, suverenliyi və sərhədlərin toxunulmazlığı prinsipi çərçivəsində nizamlanmalıdır

Rəsmi qarşılama mərasimindən sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin, birinci xanım Mehriban Əliyevanın Bolqarıstan Respublikasının Prezidenti Rumen Radev və xanımı Desislava Radeva ilə görüşü olub. Görüşdə ölkələrimiz arasında münasibətlərin siyasi, iqtisadi, humanitar, energetika sahələrində və digər sahələrdə uğurla inkişaf etdiyi bildirilib. Bolqarıstan Prezidentinin Azərbaycana səfərinin ikitərəfli münasibətlərin daha da inkişaf etdirilməsinə töhfə verəcəyinə əminlik ifadə olunub, qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Sonra hər iki ölkənin nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə ge-

niş tərkibdə görüş olub. Azərbaycan Prezidenti bildirib ki, Bolqarıstanla tərəfdaşlığımızın daha da inkişaf etdirilməsi ilə bağlı hər cür şərait mövcuddur: «Əminəm ki, bölüşdüyümüz ideyalar ölkələrimiz arasında daha geniş əməkdaşlığa yol açacaq. Siyasi və iqtisadi sahələrdə əməkdaşlığın səviyyəsinə münasibətlər malik olmaqla yanaşı, biz ticarət, investisiya sahələrinə və digər sahələrə də diqqət yetirməliyik. Nəticədə tərəfdaşlığımız daha da genişlənməyə və şəxslənmiş olacaq. Bolqarıstan bizim üçün çox sıx tərəfdaşdır, dost

ölkədir. Eyni zamanda, beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində də çox fəal əməkdaşlıq edirik. Səfəriniz bir daha göstərir ki, biz yaxın dostuq və əməkdaşlığımız uğurla davam edəcək».

Bolqarıstan Prezidenti Rumen Radev isə qeyd edib ki, ölkələrimiz arasında siyasi dialoqun intensivliyi çox yaxşı münasibətlərin olmasına dələlət edir: «Siyasi dialoqun səviyyəsi əməkdaşlığımızın bir çox digər sahələrdə inkişafı üçün yaxşı şərait yaradır. İndicə iqtisadi və enerji əməkdaşlığını, imkanlarını və potensialını müzakirə etdik. Biz Cənub Qaz Dəhlizinə dəstək veririk. Azərbaycan Şərqi və Mərkəzi Avropada şəxsləndirmə imkanlarının təmin edilməsində mühüm rol oynayır. Buna görə, biz həmin layihəyə dəstəyimizi veririk. Daşınmalar, nəqliyyat dəhlizinin yaradılması ilə bağlı çox böyük potensial var. Biz, həmçinin ölkələrimiz üçün vacib olan Bakı ilə Sofiya arasında birbaşa uçuşları müzakirə etdik. Əgər həmin hava xəttini açarsaq, bütün digər sahələrin inkişafına töhfə vermiş olacağıq».

Davamı 2-ci səhifədə

Azərbaycan təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsi və risklərin azaldılması işinə töhfə verməyə hazırdır

Oktyabrın 11-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev MDB Dövlət Başçıları Şurasının iclasında iştirak etmək üçün Rusiya Federasiyasının Soçi şəhərinə gedib. Soçi Beynəlxalq Aeroportunda dövlətimizin başçısını Krasnodar vilayətinin qubernatoru Veniamin Kondratyev, Soçi şəhərinin meri Anatoli Paxomov və digər rəsmi şəxslər qarşılayıblar.

Şuraya sədrlik edən Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin iclasın gündəliyinin kifayət qədər zəngin olduğunu deyib və bildirib ki, şurada MDB çərçivəsində qarşılıqlı əlaqələrin gələcəkdə möhkəmləndirilməsi yolları müzakirə olunacaq, əməkdaşlığın səmərəliliyinin artırılması istiqamətində fikir mübadiləsi aparılacaq. Rusiya Prezidenti vurğulayıb ki, iclasda əsas diqqət önəmli olaraq iqtisadi, ticari və investisiya qoyuluşu sahələrində, həmçinin humanitar sahədə əlaqələrin inkişafına yönəldəcək. Prezident Vladimir Putin qarşılıqlı maraqlara əsaslanan yeni iri layihələrin həyata keçirilməsi üçün bütün imkanların mövcud olduğunu vurğulayıb, görüşün mədəniyyət, təhsil, elm, turizm sahələrində təcrübə mübadiləsinin genişləndirilməsinə töhfə verəcəyinə əminliyini ifadə edib. Sonra MDB İcraçı Komitəsinin sədri İqor İvanov Sergey Lebedev qeyd edib ki, iclasın gündəliyi 16 məsələdən ibarətdir. Təqdim olunan sənədlərin layihələri ekspertlər tərəfindən araşdırılıb, ölkələrin nümayəndələri ilə razılaşdırılıb. İqtisadi sahəyə aid sənədlər isə MDB İqtisadiyyat Şurası tərəfindən təsdiq olunub.

İclasda çıxış edən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev qeyd edib ki, Azərbaycan önəmli olaraq MDB-nin işində iştirak etməyə çox böyük əhəmiyyət verir, bu təşkilatın fəal üzvüdür və əmindir ki, MDB-nin böyük gələcəyi var. Bu məkan bizə müntəzəm surətdə fikir mübadiləsi aparmaq imkanı verir: «Ölkəmiz beynəlxalq humanitar əməkdaşlıqda mühüm rol oynayır. Bizim ölkədə müntəzəm surətdə beynəlxalq xarakterli mühüm tədbirlər keçirilir. Onların arasında Rusiya və Azərbaycan prezidentlərinin himayəsi altında keçirilən və artıq önəmli hal almış Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumunu xüsusi qeyd etmək istərdim. Deyə bilərəm ki, bu Forum müəyyən mənada nadir, əsasən humanitar əməkdaşlıq, konfessiyalararası dialoq, sivilizasiyaların dialoqu ilə bağlı məsələlərə diqqət yetirən tədbirə çevrilib. Azərbaycanda həm də müntəzəm olaraq Mədəniyyət və Dövlət Dövlətləri Forumu keçirilir. Bu Forumun gündəliyi də Bakı Humanitar Forumunun gündəliyi ilə təxminən eynidir. Beləliklə, Azərbaycan hər il bu mövzularda diskussiyalar üçün məkana çevrilir. Düşünürəm ki, multikulturalizm, konfessiyalararası dialoq ilə bağlı məsələlər üzərində diqqətin cəmləşdirilməsinə yönəlmiş söylərin birləşdirilməsi xüsusi aktuallıq kəsb edir. Həmçinin ötən il Bakıda

Multikulturalizm, konfessiyalararası dialoq ilə bağlı məsələlər üzərində diqqətin cəmləşdirilməsinə yönəlmiş söylərin birləşdirilməsi xüsusi aktuallıq kəsb edir

BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının VII Qlobal Forumu keçirilib. Beləliklə, bizim ölkəmiz humanitar xarakterli məsələlərin müzakirəsi üzrə dünya mərkəzlərindən biri kimi artıq özünü tanıdı. Bizim indiyə qədər keçirdiyimiz və keçirməkdə olduğumuz idman tədbirlərini, xüsusən 2015-ci ildə Birinci Avropa Oyunlarını və bu il IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarını da bu məsələlərə aid etmək olar. İştirakçı ölkələrin ümumi sayı 100-dən çox idi. Bu Oyunlar həm də mədəniyyətə, konfessiyalararası dialoqun yaxşı formatı oldu. İki il ərzində eyni şəhərdə həm Avropa Oyunlarının, həm də İslam Həmrəyliyi Oyunlarının keçirilməsi bizim iradəmizi, mədəniyyətə, konfessiyalararası dialoqa Azərbaycanın töhfəsini bir daha təsdiq edir».

Dövlətimizin başçısı bildirib ki, turizm ilə bağlı məsələlər xüsusən valyuta mədaxilləri müəyyən dərəcədə azalmış ölkələr üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bunlar neft-qaz resurslarına malik olan ölkələrdir: «Mən deyirdim ki, turizm ixracın vacib istiqamətidir və burada, bizim bu məkanda turizmin inkişafı, müəyyən birgə turizm marşrutları məsələlərinin müzakirəsi də çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. Qeyd etmək istəyirəm sonuncu mövzu təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsi məsələləri ilə bağlıdır. Biz şadıq ki, Azərbaycan bu istiqamətdə də risklərin azaldılması üçün imkan yaradır. Xüsusi qeyd etmək istərdim ki, Rusiya və ABŞ ordularının baş qərargah rəislərinin birinci görüşü Bakıda keçirilib. Biz şadıq ki, bu görüşün keçirilməsi bizim ölkəmiz seçilib. Biz məkana təqdim etdik, lakin belə bir görüşün Azərbaycanda keçirilməsi faktının özü, əlbəttə, bizi sevindirir və həm də risklərin azaldılması məsələsində Azərbaycanın oynadığı rolu göstərir. Rusiyanın Baş Qə-

rargah rəisinin və NATO-nun hərbi komandanlığının birinci görüşü də Bakıda keçirilib. Biz gələcəkdə də təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsi və risklərin azaldılması işinə töhfəmizi verməyə hazırıq».

Həmin gün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev MDB Dövlət Başçıları Şurasının geniş tərkibdə keçirilən iclasında da iştirak edib. Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin məhdud tərkibdə görüşdə qarşılıqlı fəaliyyət və əməkdaşlıqla bağlı ətraflı müzakirələr aparıldığını, gələcək il yanvarın 1-dən quruma sədrliyinin Tacikistana keçəcəyini bildirdi. O, siyasi dialoqun, təhlükəsizlik, iqtisadiyyat sahələrində əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün imkanların artırılmasını vurğuladı. Azərbaycanın 25 faiz artmış ticarət dövriyyəsinin 25 faiz artmışı qeyd edib. Tədbirdə çıxış edən digər dövlət başçıları MDB ölkələri arasında iqtisadi, energetika, alternativ enerji, yüklərin tranziti, logistika, kənd təsərrüfatı, ərzaq təhlükəsizliyinin təmini məsələlərinə diqqət yetiriləcəyini vurğulayıb, humanitar, turizm, innovasiya, ətraf mühitin mühafizəsi, terrorizmin və mütəşəkkil cinayətkarlığın qarşısının alınması istiqamətində əlaqələrin genişləndirilməsi üçün imkanların artırılmasının vacibliyinə toxunublar. Qeyd edilib ki, MDB ölkələri arasında qarşılıqlı etimadın artırılması olduqca vacib məsələlərdən biridir.

Sonra sənədlərin imzalanması mərasimi keçirilib. Ümumilikdə, qurumun fəaliyyəti ilə bağlı 18 sənəd imzalanıb.

Tədbirin sonunda MDB Dövlət Başçıları Şurasının və Ali Avrasiya İqtisadi Şurasının iclaslarında iştirak edən dövlət və hökumət başçıları arasında şərafətə nəzarət verilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev naharda iştirak edib.

Cenevrədə Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin görüşü keçirilib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri tərəfindən Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin Cenevrədə təşkil edilmiş görüşünə gəlib. Oktyabrın 16-da keçirilən görüşdə ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri və ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin xüsusi nümayəndəsi də iştirak ediblər.

Oktyabrın 17-də Azərbaycan və Ermənistanın xarici işlər nazirləri və ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri birgə bəyannamə veriblər. Bu barədə AZƏRTAC-a Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Bəyannamədə deyilir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistan Respublikasının Prezidenti Serj Sarkisyan Cenevrədə zirvə görüşü keçiriblər. ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri İqor Popov (Rusiya), Stefan Viskonti (Fransa) və Endri Şoferin (Amerika Birləşmiş Ştatları) himayəsi altında keçirilən görüşdə Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov və Ermənistanın xarici işlər naziri Edvard Nalbandyan iştirak ediblər. Zirvə görüşünə ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsi Anji Kaspşik də qatılıb.

Görüş konstruktiv mühitdə keçib. Prezidentlər danışıqlar prosesini intensivləşdirmək üçün tədbirlər görməyə və təmas xətti boyunca gərginliyi azaltmağa üçün əlavə addımlar atmağa razılıqları verib. Həmsədrlər çox uzun fasilədən sonra baş tutan bu birbaşa danışıqlardan razılıq ifadə ediblər. Onlar Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin danışıqlar vasitəsilə sülh yolu ilə həlli üçün tərəflərlə işləməyə hazır olmaqla qalırlar. Növbəti addım kimi həmsədrlər xarici işlər nazirləri ilə yaxın gələcəkdə işçi görüşü keçirəcəklər.

BU NÖMRƏMİZDƏ

VERGİ HÜQUQPOZMALARINA QARŞI CİDDİ TƏDBİRLƏR GÖRÜLÜR

2

İKİNCİ BAKI TİCARƏT («SHOPPING») FESTİVALINA START VERİLDİ

3

DİSTANT VERGİ DƏRSLƏRİ MALİYYƏ SAVADLILIĞININ ARTIRILMASINA XİDMƏT EDİR

4

VERGİ ÖDƏYİCİLƏRİ İLƏ MÜNASİBƏTLƏR PARTNYORLUQ MÜSTƏVİSİNƏ DAXİL OLUR

5

Bolqarıstan Prezidentinin Azərbaycana rəsmi səfəri

Əvvəli 1-ci səhifədə

Daha sonra dövlət başçıları mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bildirdi ki, həm təkbətək formada, eyni zamanda nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə keçirilmiş görüşlərdə Bolqarıstan-Azərbaycan əlaqələrinin müxtəlif aspektləri geniş müzakirə edilib: «Biz bir daha təsdiqlədik ki, Bolqarıstan və Azərbaycan dost, tərəfdaş ölkələrdir və tərəfdaşlığımızın çox böyük əhəmiyyəti var: «İki il bundan əvvəl biz strateji tərəfdaşlıq haqqında Birgə Bəyannaməni imzaladıq və əslində, bu Bəyannamənin adı özlüyündə bir göstəricidir. Bolqarıstan və Azərbaycan strateji tərəfdaşdır. Siyasi əlaqələrimiz ən yüksək səviyyədədir və bu gün əsas müzakirə mövzusu iqtisadi, nəqliyyat, energetika, turizm sahələrində və digər sahələrdə əməkdaşlığa əsaslandı. Bu sahədə böyük perspektivlər ola bilər. Təbii ki, qarşılıqlı ticarət dövryyəsinin həcmi bizi qane edə bilməz. Bugünkü görüşdə müvafiq göstərişlər verilib ki, aidiyyətli orqanlar ticarət dövryyəsinin artması ilə bağlı konkret təkliflər təqdim etsinlər. Eyni zamanda, bu gün mən Prezidentə məlumat verdim ki, onun səfəri ərafında göstəriş verilib, AZAL - Azərbaycan Hava Yolları şirkəti Bakıdan Sofiyaya birbaşa təyyarə uçuşlarını təşkil edəcək. İndi hazırlıq işləri gedir. Əminəm ki, bütün danışıqlar uğurla nəticələncək və tezliklə Bakıdan Sofiyaya, Sofiyadan Bakıya təyyarə reysləri açılacaq. Mən bunu da səfərin gözəl notəsi kimi qiymətləndirirəm».

Dövlətimizin başçısı energetika sahəsindəki hər iki ölkənin strateji tərəfdaş olduğunu diqqətə çatdırıb. Qeyd edib ki, Azərbaycanın nəhəng «Şahdəniz» yatağından qaz Avropa ölkələrinə, region ölkələrinə, o cümlədən Bolqarıstana çatdırılacaq. Azərbaycan qazı Bolqarıstanın enerji təhlükəsizliyi məsələlərinin həllində öz rolunu oynayacaq. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun istifadəyə verilməsindən sonra Bolqarıstanın da bu layihədə fəal iştirak edəcəyini əminliyini ifadə edən Prezident İlham Əliyev dəmir yolu xəttinin keçdiyi ərazidə yerləşən ölkələr üçün yeni imkanlar açılacağını vurğulayıb:

«Biz humanitar sahədə əməkdaşlıq haqqında da danışıq. Bu sahə həm Bolqarıstan, həm də Azərbaycan üçün çox önəmlidir. İnsanlararası əlaqələr, humanitar əməkdaşlıq, təhsil sahəsində əməkdaşlıq, əlbəttə ki, əlaqələrimizin möhkəm zəminini daha da gücləndirəcək».

Bolqarıstan Prezidenti Rumen Radev bəyanatla çıxış edərək əməkdaşlığın inkişafı üçün ölkələrimiz arasında münasibətlərin böyük əhəmiyyətini vurğulayıb: «Biz həqiqətən də energetikadan, nəqliyyatdan, əmtəə mübadiləsindən, mədəniyyətdən, təhsildən, turizmdən tutmuş, - gəlin turizmi unutmayaq, - qarşılıqlı marağ doğuran bütün sahələrdə əməkdaşlıq aparılmasına imkan verən və iki il əvvəl imzalanmış strateji tərəfdaşlıq haqqında Birgə Bəyannaməni çərçivəsində mövcud olan yaxşı bünövrənin gerçəkləşdirilməsi istiqamətində əməli addımlar atmağa keçmişik. Bizim həqiqətən konkret addımlar atmağımızı zəruriliyi çox vacibdir. Çünki bizim siyasi əlaqələrimizin daha da inkişaf etməsi üçün böyük imkanlar mövcuddur. Ölkələrimiz arasında əmtəə mübadiləsinin həcmi bizi qane etmir. Biz daha yaxşı nəticələrə nail ola bilərik. Yaxşı xəbər budur ki, Azərbaycan rəhbərliyi artıq gələcək il yanvarın 1-dən Sofiya ilə Bakı arasında ilk reysi açmağa hazırdır. Bu, Bolqarıstanın Avropa İttifaqında sədrliyi keçməsi prosesi ilə üst-üstə düşür. Bu cəhətdən Bolqarıstan Azərbaycan Respublikasına öz dəstəyini təsdiq edir. Avropa İttifaqı ilə qarşılıqlı hərtərəfli razılaşmanın imzalanması ilə əlaqədar Bolqarıstan Avropa İttifaqının Şərq Tərəfdaşlığını, onun qüdrətli, sabit, perspektivli regiona çevrilməsi cəhətdən söyləyir və bu istiqamətdə Azərbaycanın siyasətini, bütün mühüm missiyalarda və NATO-da Azərbaycan kontingentinin iştirakını dəstəkləyir. Biz daha böyük nəticələrə nail ola bilərik».

Bolqarıstan Prezidenti bildirib ki, ölkəsi Azərbaycanın könd təsərrüfatının inkişafına, kond təsərrüfatında, xüsusilə emal sənayesində yeni texnologiyaların tətbiq olunmasına, Azərbaycan Respublikasında əcazətliq istehsalının inkişafının təşkilinə öz töhfələrini verə bilər. Energetika sahəsindəki yüksək texnoloji imkanları sa-

Bolqarıstan Aİ-nin Şərq Tərəfdaşlığını, onun perspektivli regiona çevrilməsi cəhətdən söylərini və bu istiqamətdə Azərbaycanın siyasətini, bütün mühüm missiyalarda və NATO-da Azərbaycan kontingentinin iştirakını dəstəkləyir

yəsində Azərbaycan da Bolqarıstan qurumları ilə məişət sektorunun qazlaşdırılmasında, eləcə də Bolqarıstanın yanacaq doldurma stansiyaları şəbəkəsinin inkişafında birgə işləməyə hazırdır.

Energetika sahəsində əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi üçün Azərbaycan dövlətinin yürütdüyü siyasətə əlavə olaraq Bolqarıstan Prezidenti «Cənub Qaz Dəhlizi» layihəsinin strateji əhəmiyyətinə toxunub: «Azərbaycan qazın nəqli mənbələrinin və marşrutlarının inkişafı, onun Cənubi və Mərkəzi Avropada real şəxələnməsinə kömək üçün bu layihənin gerçəkləşdirilməsində həlledici rol oynayır. Biz Asiya və Avropa arasında nəqliyyat və qaz dəhlizlərinin inkişafında qarşılıqlı maraqları təsdiq edirik. Bizim ölkələrimiz regionda strateji mövqeyə malikdir və biz bu mövqeyin təqdim etdiyi bütün imkanlardan istifadə etməliyik».

Bolqarıstanın dövlət başçısı çıxışında hər iki ölkə arasında təhlükəsizliklə bağlı yaxşı əlaqələrin olduğunu, elm, təhsil, mədəniyyət sahələrində Azərbaycanın müvafiq

strukturları ilə əməkdaşlığı gücləndirmək niyyətlərini vurğulayıb: «Bolqarıstan həqiqətən təkə Balkan yarımadasında deyil, həm də Qara dəniz regionunda təhlükəsizlik və sabitlik mərkəzidir. Mən ümid edirəm ki, bizim bugünkü görüşlərimiz xalqlarımızın rifahı və təhlükəsizliyi naminə bütün sahələrdə məhsuldar əməkdaşlıq üçün böyük əhəmiyyət kəsb edəcək».

Həmin gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və xanımı Mehriban Əliyevanın adından Bolqarıstan Respublikasının Prezidenti Rumen Radevin və xanımı Desislava Radevinin şərfinə rəsmi ziyafət verilib. Dövlət başçısı ziyafətdə çıxış ediblər. Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, bu səfər ölkələrimiz arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 25-ci ildönümünə təsadüf edir: «Diplomatik əlaqələrimiz 25 illik dövrü əhatə etsə də, xalqlarımız arasında münasibətlərin zəngin tarixi var. Bu münasibətlər mədəniyyət, incəsənət, elm və digər sahələri əhatə edir. Dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncə-

vinin şeirləri hələ XIX əsrdə bolqar dilinə tərcümə olunub nəşr edilmişdir. Bolqar ədəbiyyatının klassikləri - İvan Vazov, Xristo Botev, Emilijan Stanev və bir çox başqaları Azərbaycanda sevilərək oxunur. Belə gözəl əsnə üzərində qurulmuş əlaqələrimiz yüksələn xətlə inkişaf edir. Bu gün də ölkələrimiz arasında humanitar sahədə münasibətlərin inkişafı məmnunluq doğurur. Bakı Slavyan Universitetində bolqar dili, tarixi, mədəniyyəti tədris edilir, 2004-cü ildən isə bolqar dili və mədəniyyəti mərkəzi fəaliyyət göstərir. 2013-cü ildə Sofiya Universitetində Azərbaycan dili və mədəniyyəti mərkəzi yaradılmışdır. Hazırda həmin universitetdə Azərbaycan multikulturalizmi fənni tədris olunur. Balkanlarda açıq səma altında ən böyük muzey kompleksi olan Bolqarıstanın Veliko Trnava şəhərindəki Trapezitsa memarlıq muzeyi qorğunun Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə bərpası ölkələrimiz arasında dost münasibətlərin təzahürüdür».

Dövlətimizin başçısı vurğula-

yıb ki, respublikamız regionda təhlükəsizliyə, sabitliyə, inkişafa və əməkdaşlığa mühüm töhfə verir: «Lakin regionun ən ağırlı problemi olan Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi hələ də həll olunmamış qalır. Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində Azərbaycan ərazilərinin 20 faizi - tarixi torpağımız olan Dağlıq Qarabağ və ətrafındakı 7 rayon işğal olunmuş, bu ərazilərdə etnik təmizləmə siyasəti həyata keçirilmiş, bir milyondan çox azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə düşmüşdür. Beynəlxalq təşkilatlar münaqişə ilə bağlı öz mövqelərini bildirmişlər. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsi Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edir. Eyni zamanda, ATƏT, NATO, Qoşulma Hərəkatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı və digər beynəlxalq təşkilatların müvafiq qərar və qətnamələri vardır. Azərbaycan və Bolqarıstan arasında strateji tərəfdaşlıq haqqında Birgə Bəyannamədə vurğuladığı kimi, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi Azərbaycanın ərazi bütövlüyü, suverenliyi və sərhədlərin toxunulmazlığı prinsipini çərçivəsində nizamlanmalıdır. Belə ədalətli mövqeyə görə Bolqarıstana minnətdarlığımı bildirirəm».

Rəsmi ziyafətdə çıxış edən Prezident Rumen Radev qeyd edib ki, Azərbaycan Respublikası Bolqarıstan Respublikasının xarici siyasət prioritetləri sistemində mühüm yer tutur: «2015-ci ilin martında imzalanmış Bolqarıstan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında strateji tərəfdaşlıq haqqında Birgə Bəyannamə qarşılıqlı maraqlarımıza, böyük potensiala və bu sahədə mövcud perspektivlərə uyğun olaraq aramızdakı münasibətlərin əlaqələndirilməsinə verilən qiymətdir və əlaqələrimizin daha da dərinləşdirilməsinə olan ümumi arzusunun təzahürüdür».

R.Radev onu da bildirdi ki, ölkəsi Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə əlaqələrinin daha da dərinləşdirilməsi istiqamətində aparılan söyləri yüksək dəyərləndirir və dəstəkləyir. «Bu, şübhəsiz ki, Bolqarıstan ilə Azərbaycan arasında iqtisadi mübadilənin, qarşılıqlı təmasların və sərəmayerin artması üçün yeni perspektivlər açacaq».

Vergi hüquqpozumalarına qarşı ciddi tədbirlər görülür

2017-ci ilin 9 ayında Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamentində vergi ödəməkdən yayınma və qanunsuz sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olma faktları üzrə başlanmış 405 cinayət işi üzrə aparılan araşdırmalar zamanı 13 milyon 433,2 min manat vəsaitin dövlət büdcəsinə ödənilməsi təmin edilib. 64 cinayət işi üzrə büdcədən yayındırılmış vergilər ibti-

dai istintaq zamanı tamamilə ödənilməsinə görə, onların icraatına xitam verilib.

Departamentin İstintaq idarəsində 334 cinayət işi üzrə ibtidai istintaq tamamlandı, 11 nəfər təqsirləndirilən şəxs barəsində həbs qərarı tədbiri seçilib. İstintaqı tamamlandı cinayət işlərindən 80 iş üzrə 90 nəfər barəsində materiallar ittiham aktı ilə aidiyyəti üzrə baxılma üçün məhkəmələrə göndərilib.

Cinayət işləri üzrə keçirilmiş istintaq-əməliyyat tədbirləri nəticəsində vergi cinayətləri törətdiklərinə görə barələrində axtarış elan olunmuş 14 nəfər saxlanaraq departamentin İstintaq idarəsinə təhvil verilib, ibtidai istintaqdan yayınan 232 şəxsin məcburi qaydada götürülməsi, 396 şəxsin tapılaraq istintaqa gəlməsi, 449 şəxsin yerinin müəyyən olunaraq istintaqa məlumat verilməsi təmin edilib.

Daxili nəzarət sistemi təkmilləşdirilir

Vergilər Nazirliyinin Daxili təhlükəsizlik departamentində «Vergi orqanlarında daxili nəzarət sisteminin təşkili qaydaları»nın tətbiqi və 2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında görülmüş işlərin vəziyyətinə dair geniş tərkibdə iclas keçirilib.

Nazirliyin aparatının struktur vahidlərinin və yerli vergi orqanlarının daxili nəzarət qruplarının rəhbərlərinin iştirakı ilə keçirilmiş tədbirdə çıxış edən Daxili təhlükəsizlik departamentinin baş direktorunun müavini Şahin Səfərov bildirdi ki, vergi inzibətçiliğinin səmərəliliyinin artırılması sahəsində həyata keçirilən ardıcıl və məqsədyönlü islahatlar sırasında daxili nəzarət işinin təkmilləşdirilməsi mühüm yer tutur. Vergilər nazirinin 7 mart 2014-cü il tarixli əmri ilə Vergilər Nazirliyi tərəfindən daxili nəzarətin təkmilləşdirilməsi, vergi orqanlarında əmək, icra və xidmət intizamında daxili nəzarətin gücləndirilməsi məqsədilə «Vergi orqanlarında daxili nəzarət sisteminin təşkili qaydaları» yeni redaksiyada təsdiq edilib. Məqsəd

vergi orqanları və onların əməkdaşları tərəfindən əmək, icra və xidmət intizamı ilə bağlı pozuntulara yol verilmə riskinin minimalaşdırılmasına nail olmaqdır.

Qeyd olunub ki, qarşıya qoyulən vəzifələrin icrası məqsədilə müvafiq tədbirlər görülüb, yerli vergi orqanlarında, eləcə də nazirliyin aparatının struktur vahidlərində daxili nəzarət qrupları yaradılıb, onların vəzifə və hüquqları, nəzarət etməli olduqları istiqamətlər müəyyənləşdirilib. Vergi orqanlarında daxili nəzarət sisteminin struktur daxili və struktur dən-kənar formada tətbiqinə başlanılıb. Bu, əməkdaşların xidməti vəzifələrini bilavasitə iş yerində və iş yerində konarda hansı səviyyədə icra etmələrinə nəzarət etməyə imkan yaradır. Daxili nəzarət sistemi iki və daha çox məsul

şəxsəndən ibarət olmaqla qrup formasında tətbiq edilir, qrup rəhbər təyin olunur. Nəzarət qrupunun rəhbəri və üzvləri kollektivdə müsbət xarakterizə edilən və öz prinsipliyyəti ilə fərqlənən şəxslərdən seçilir. Daxili nəzarət sistemi 19 istiqamət üzrə əmək, icra və xidmət sahələrində nəzarət hərəkatlərini nəzərdə tutur.

Tədbirdə məsul şəxslərə daxili nəzarət sisteminin tətbiqi və nəzarət hərəkatləri barədə aidiyyəti məlumatların AVİS-in müvafiq moduluna vaxtında, düzgün və tam şəkildə çatdırılması tapşırılıb, onlara vergi orqanının rəhbərinə öz əməkdaşlarının hərəkatləri və ya hərəksizliyi barədə yalan və təhrif edilmiş, öz şəxsi marağı baxımından əməkdaşın vəziyyətini pisləşdirən məlumatlar təqdim etməmələri barədə xəbərdarlıq olunub.

Daxili nəzarət tədbirlərinin keçirilməsi və rəsmiləşdirilməsi zamanı yol verilmiş nöqsanlar və prosedür pozuntularının, çatışmazlığın aradan qaldırılması diqqət diqqət mərkəzində saxlanılır.

ELBRUS

Vergi ödəyiciləri üçün yeni metodiki vəsait

Vergilər Nazirliyi tərəfindən yeni qeydiyyatdan keçən vergi ödəyiciləri ilə iş üzrə metodiki vəsait hazırlanaraq, nazirliyin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilib

Vəsaitin hazırlanmasında məqsəd yeni qeydiyyatdan keçən vergi ödəyicilərinin sahibkarlıq fəaliyyətinə dövlət dəstəyi, onların vergi məsələləri ilə əlaqədar zəruri informasiya ilə təmin edilməsi, vergi öhdəliklərinin yerinə yetirilməsində metodiki kömək göstərilməsində dövlət vergi orqanlarının fəaliyyətini tənzimləməkdir. Vəsait Vergi Məcəlləsinin, «Vətəndaşların müraciətləri haqqında» Qanununun, «Dövlət vergi orqanlarında xidmət haqqında Əsasnamə»nin, «Vergilər Nazirliyi haqqında Əsasnamə»nin və digər aidiyyəti hüquqi aktların və normativ sənədlərin tələblərinə uyğun hazırlanıb.

Qeydiyyatdan keçmək istəyən vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlər

Qeydiyyatdan keçmək istəyən vergi ödəyicisi xidmət mərkəzinə təmsilçi tərəfindən qəbul edildikdən sonra onun hansı fəaliyyət növü ilə məşğul olmaq istəyi müəyyənləşdirilir. Müraciət etmiş şəxsin seçdiyi fəaliyyət növü onun hüquqi statusuna uyğun olmadıqda, bu barədə ona izahat verilir və istəyinə uyğun fəaliyyət növü seçməkdə kömək göstərilir. Fəaliyyət növü müəyyənləşdirildikdən sonra həmin şəxs seçdiyi fəaliyyət növünə uyğun seçə biləcəyi vergitutum sistemləri haqqında məlumat verilir. Müraciət etmiş şəx-

sin vergitutum sistemini könüllü seçmək hüququ olduğu hallarda, vergitutum sistemləri barədə məlumat müqayisəli şəkildə çatdırılır. Fəaliyyət növünə uyğun olaraq vergi mükəlləfiyyəti müəyyənləşdirildikdən sonra seçilmiş mükəlləfiyyət üzrə hesabət dövrləri, verginin dərəcələri, hesablanması, ödənilməsi və hesabatin təqdim edilməsi müddəti haqqında qısa məlumat verilir və bu barədə buklet təqdim olunur. İşçi qüvvəsi, mülkiyyətdə və ya istifadəsində olan əmlak və torpaq, eləcə də digər göstəriciləri nəzərə alınmaqla aktivləşdirilməli olan vergi mükəlləfiyyətləri barədə məlumatlandırılır, qeydiyyatdan keçdikdən sonra bu barədə onun e-qütusuna bildiriş göndərilir. Məlumatlar, həmçinin, fəaliyyət növünə uyğun olaraq təsərrüfat subyektinin (obyektinin) və NKA-nın qeydiyyatını, ciddi hesabət blanklarının və POS-terminalların tətbiqini, bank hesabının açılmasını da əhatə edir.

Yeni qeydiyyatdan keçən vergi ödəyiciləri təlimlərə cəlb olunur

Yeni qeydiyyatdan keçənlərə vergi orqanı tərəfindən təlimlər keçilir və bu təlimlər vergi sahəsində nəzəri və təcrübi bilik və bacarıqlarının artırılması, hər hansı bir risk meyarı üzrə məlumatlandırılması, riski şərtləndirən halların yaranmaması üçün zəruri metodiki kö-

mək göstərilməsi, risk amili aradan qaldırılmadıqda mürəz qalacağı maliyyə itkiləri, tətbiq olunacaq məsuliyyət tədbirləri barədə izahat verilməsi məqsədində daşıyır. Təlimlər qeydiyyat intensivliyi nəzərə alınmaqla yeni qeydiyyat alman vergi ödəyiciləri qruplaşdırılmaqla vergi ödəyiciləri qeydiyyata alındıqdan sonra 3 aydan gec olmayaraq həyata keçirilir.

Qanunvericiliyin pozulması məsuliyyət yaradır

Bütün vergi ödəyiciləri üçün nəzərdə tutulan məsuliyyətlə bağlı məlumatlar qrup halında keçirilən tədbirlərdə iştirakçıların nəzərinə çatdırılır. Məlumat verildikdən pozuntunun dərəcəsinə görə inzibati və cinayət məsuliyyətinə səbəb ola biləcəyi bildirilir, bir pozuntuya yol verməklə daha artıq məsuliyyətin yaranma biləcəyi vurğulanır.

Sahibkarlıq fəaliyyəti ilə yeni məşğul olan şəxslərin diqqətinə çatdırılır ki, saxta aksiz markası ilə markalanmış məhsulları əldə edən, saxlayan və ya satan şəxs həmin məhsulların digər şəxsəndən alınmasını təsdiqləyən ciddi hesabət blankı, elektron qətim-faktura təqdim etmədikdə, ona qarşı vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə maliyyə sanksiyası tətbiq olunmaqla yanaşı, cinayət məsuliyyətinə də cəlb edilə bilər.

AYTƏN

İkinci Bakı Ticarət («Shopping») Festivalına start verildi

Oktyabrın 15-dən başlayan və bir ay davam edəcək festivalın təşkili Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin nəzdində fəaliyyət göstərən Azərbaycan Konqreslər Bürosuna həvalə edilib, festivalın operatoru vəzifəsini isə Vergilər Nazirliyi həyata keçirir.

Tədbirə həsr olunmuş mətbuat konfransında mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəs Qarayev bu ilin 10 aprel - 10 may tarixlərində ilk Bakı Ticarət Festivalının uğurla həyata keçirildiyini KİV nümayəndələrinin diqqətinə çatdırmış, ikinci festivaldan da müsbət nəticələrin əldə olunacağına ümid etdiyini bildirmişdir. Qeyd etmişdir ki, ildə iki dəfə keçirilməsi nəzərdə tutulan və beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan bu festival ölkədə turizmin inkişafı üçün yeni bir mərhələ açır. Bu tədbir təkcə ticarət baxımından deyil, Azərbaycanın adət-ənənələrini, mədəniyyətini və tarixini tanımaq baxımından da öz müsbət tərəfləri ilə seçilir: «Festivalın əsas məqsədi mövsümarası vaxtlarda ölkəmizə gələn turistlərin sayını artırmaqdır. Birinci və ikinci festivallar arasında həm mövsim, həm də təbliğat baxımından müəyyən fərqlər olacaq və bir sıra yeniliklərlə yadda qalacaq. Azərbaycana turist axınına daha da stimullaşdıracaq. Bu festivalda da paytaxt sakinləri və şəhərimizin qonaqları üçün bir ay müddətində müxtəlif satış yarmarkaları və rəngarəng şou proqramları təşkil ediləcək. Bir ay müddətində müştərilər dünyə brendlərinə aid geyim, elektronika, məişət texnikası, mebel, ətriyyat və kosmetika, eləcə də digər məhsulları Bakıda yerləşən 400-dən çox mağazadan xüsusi kampaniya və endirimlərlə əldə edə biləcəklər. Üstəlik, həmin mallara «Tax free» sistemi tətbiq olunacaqdır».

Qeyd edilmişdir ki, ikinci festival əhatə olunan məhsulların çeşidinin çoxluğu ilə fərqlənir və bir çox yeniliklər tətbiq edilir. Artıq «Bravo» hipermarketi və «Nep-tun» supermarketi kimi iri marketlər də festivala qoşulublar. Mar-

ketlərdə ƏDV-nin qaytarılması, qi-də malları istisna olmaqla, elektronika və digər malların satışına tətbiq ediləcək. Bundan başqa, paytaxtda fəaliyyət göstərən bir sıra apteklər də ticarət festivalında iştirak edirlər. Əlavə dəyər vergisini (ƏDV) qaytaran bankların və qeydiyyat məntəqələrinin sayı artırılıb: «Əgər ilk festivalda tərəfdaş qismində çıxış edən müəssisələrin sayı 33 idisə, indi bu göstərici üç dəfədən çox artaraq 111-ə çatmışdır. Birinci festivalda cəmi 172 şirkət ƏDV-ni qaytarmışdı, budəfəki festivalda isə ƏDV-ni 467 müəssisənin qaytarması nəzərdə tutulur. Yeni festivala ümumilikdə 578 müəssisə qatılacaq. Festival çərçivəsində xüsusi mükafatlar təsis ediləcək ki, bu da alış-verişin əhəmiyyətini artıracaq. Gələcəkdə keçiriləcək festivallarda ölkəmizə gələn turistlər üçün xüsusi imtiyaz kartının hazırlanması da nəzərdə tutulur».

Mədəniyyət və turizm naziri onu da vurğulamışdır ki, festivalda əcnəbilərlə yanaşı, Azərbaycan vətəndaşları da «Tax-free» sistemindən istifadə edə biləcəklər və bu, dünya təcrübəsində bir ilkdir.

Vergilər nazirinin müavini, 3-cü dərəcəli dövlət vergi xidməti müşaviri Sahib Ələkbərov mətbuat konfransında bildirmişdir ki, Vergilər Nazirliyi ticarət festivalının operatoru olaraq özünə düşən işlərin vaxtında icra olunmasına çalışır və keçən festivalda olduğu kimi, ikinci festivalda da buna nail olmaq əzmindədir. Qeyd olunmuşdur ki, birinci festivalda 6 ƏDV köşkü fəaliyyət göstərirdisə, indi onların sayı 7-yə çatdırılmışdır.

Vergilər Nazirliyinin ikinci Ticarət Festivalına da tam hazır olduğunu deyən nazir müavini bu

nun üçün bankların nümayəndələri ilə görüşlər keçirildiyini, bəzi suallara aydınlıq gətirildiyini, ticarət festivalına cəlb olunan 30 vergi işçisinə müvafiq təlimlər keçirildiyini diqqətə çatdırmışdır. Bildirilmişdir ki, budəfəki festivala Azərbaycan Beynəlxalq Bankı və «AzərTürk Bank» da xidmətlərini təklif etmiş, bununla da müvəkkil bankların sayı 5-dən (Kapital Bank, Bank Silk Way, Azərbaycan Sənaye Bankı, Paşa Bank, Yarı Kredi Bank Azərbaycan) 7-yə çatmışdır.

S.Ələkbərov onu da diqqətə çatdırmışdır ki, elektron vergi hesab-fakturasının tərtibatı zamanı bir sıra əcnəbilərin və vətəndaşlığa olmayan şəxslərin, xüsusilə də əərb ölkələrindən gələn turistlərin pasportlarında ad və soyad məlumatları ilə baza məlumatları arasında uyğunsuzluqlar müəyyən edilirdi. Artıq bu problem də aradan qaldırılıb və e-VHF tərtibatı zamanı pasport nömrəsi, ölkə və şəxsin doğum tarixi sistemə daxil edildikdən sonra onun adı və soyadı avto-

matik olaraq sənəddə qeyd ediləcək.

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Fidmə Hüseynova festivalın təşkilində görüləcək işlər haqqında məlumat vermişdir. Bildirmişdir ki, festival günlərində əsas parklarda maraqlı mədəni tədbirlərin keçirilməsinə şə-

rait yaradılacaq, paytaxtın mərkəzi küçələrində, mehmanxana və ticarət mərkəzlərində informasiya köşkləri qurulacaq, çağrı mərkəzi istifadəyə verəcək.

Azərbaycan Konqreslər Bürosunun direktoru Ülviyyə Mirqasınova ikinci Ticarət Festivalında

həyata keçiriləcək yeniliklərdən danışıq bildirmişdir ki, festival çərçivəsində loteraya oyunlarının keçirilməsi, uduşlu kuponların paylanılması, əlavə endirimlərin verilməsi və s. kimi yeniliklər nəzərdə tutulub. Bundan əlavə, festivalın təşkilatçıları turist paketləri hazırlayaraq turizm agentliklərinə təklif edib. Bu paketlərə aviabile, transfer, oteldə qalma, səhər yeməyi və festival turu daxildir. Yerli və xarici vətəndaşlar hər hansı çətinliklərlə üzləşdikdə 3 dildə fəaliyyət göstərən «1547» qaynar xəttinə zəng edə bilərlər.

Xatırladaq ki, festival çərçivəsində «Baku Shopping Festival - Tax Free» nişanı olan mağazalardan 100 AZN-dən çox alış-veriş edən həm yerli, həm də xarici vətəndaşlar aldığı məhsullardan tutulan ƏDV-nin müəyyən qismini geri ala biləcəklər. Həmin məbləğ nağd və ya bank hesabına köçürmə yolu ilə əldə edilə bilər.

Aytən NƏBİYEVƏ

Maliyyə qurumlarının nümayəndələri ilə görüş

İkinci Bakı Ticarət («Shopping») Festivalı ərəfəsində Vergilər Nazirliyində Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası, Azərbaycan Konqreslər Bürosu, ilk ticarət festivalında müəyyən olunmuş müvəkkil banklar, eyni zamanda müvəkkil bank olmaq üçün təklif olunan Azərbaycan Beynəlxalq Bankı və «AzərTürkBank»-ın nümayəndələri ilə görüş keçirilmişdir. Tədbirdə ilk ticarət festivalında ortaya çıxan bəzi məsələlərə aydınlıq gətirilmiş, təkliflər dinlənilmiş və ikinci festival zamanı bank filiallarının sayları və yerləri barədə müzakirələr aparılmışdır.

Vergi ödəyicilərinə xidmət və şəffaf vergi partnyorluğu departamentinin Xidmətin təşkili

idarəsinin direktoru Azər Şirinov bildirmişdir ki, ilk ticarət festivalı dövründə operator səlahiyyətlərini icra edən Vergilər Nazirliyi tərəfindən ƏDV-nin geri qaytarılması prosesini təşkil etmək məqsədilə proqram təminatı və vahid məlumat bazası yaradılmış, programdan istifadə üçün müvəkkil banklara və satıcılara təlimlər keçilmişdir: «Qısa müddət ərzində 30 vergi ödəyicisinin 172 təsərrüfat subyekti orqanlarında qeydiyyat alınmışdır. Seçilmiş iri ticarət mərkəzləri üçün müvafiq dizaynı ƏDV köşkləri hazırlanmış, köşklər zəruri avadanlıqlarla təchiz edilmiş və onların fəaliyyəti təşkil olunmuşdur. Köşklərin səmərəli fəaliyyət göstərməsi üçün qərar-gah yaradılmış, ƏDV köşklərin-

də vergi orqanı əməkdaşlarının iş qrafiki müəyyən edilmiş və fasiləsiz xidmətlərin göstərilməsi təmin olunmuşdur».

Qeyd edilmişdir ki, birinci ticarət festivalı dövründə 30 vergi ödəyicisinin 172 təsərrüfat subyekti 22 min 112 elektron vergi hesab-fakturası tərtib olunmuş, onlardan 20 min 853-ü ƏDV köşklərində təsdiq edilərək müvəkkil banklar tərəfindən 19 min 891 hesab-faktura üzrə 1.533.005,7 manat vəsait alıcılara qaytarılmışdır. Tərtib edilmiş e-VHF-dən ümumi məbləği 14.802.388,3 manat olan 20 min 183 e-VHF yerli vətəndaşlara, ümumi məbləği 1.430.963,5 manat olan 1929 e-VHF əcnəbilərə verilmişdir. Bununla yanaşı, ticarət festivalı dövründə mal alar-

kən «Tax Free» sistemini seçmiş əcnəbilərə ümumi məbləği 2.696.087,3 manat olan 1130 elektron vergi hesab-fakturası təqdim olunmuşdur. Həmin dövr ərzində həm ticarət festivalını, həm də «Tax Free» sistemini seçmiş əcnəbilərə ƏDV-nin qaytarılması məqsədilə ümumilikdə 4 milyon 127 min 50,8 manat məbləğində 3059 elektron vergi hesab-fakturası verilmişdir.

İclasda ikinci ticarət festivalı ilə bağlı görülmüş işlər barədə də məlumat verilmişdir. Qeyd olunmuşdur ki, festivalda ƏDV köşklərində ƏDV-nin qaytarılmasının rəsmiləşdirilməsi prosesində iştirak edəcək əməkdaşlara ASAN imzının alınması və Vergilər Nazirliyi adından çıxış etmək səlahiyyəti veriləcək.

Özünəxidmətə keçid meyarı tətbiq edilir

Statistikaya əsasən, Azərbaycan əhalisinin 70 faizi internet istifadəçisidir. İnternet bu gün təkcə əlaqə və ünsiyyət vasitəsi kimi deyil, həm də mallar, xidmətlər təqdim olunan platforma kimi çıxış edir. Dövlət qurumları, özəl şirkətlər öz xidmətlərini daha çox elektron formada təqdim etməyə üstünlük verirlər. Vergilər Nazirliyinin Vergi ödəyicilərinə xidmət və şəffaf vergi partnyorluğu departamenti elektron xidmətlərdən sərbəst istifadə səviyyəsini əks etdirən özünəxidmətə keçid meyarının tətbiqinə başlayıb. Departamentin Xidmətin təşkili idarəsinin direktoru, baş vergi xidməti müşaviri Azər Şirinovla müsahibədə bu sahədə görülən işlər nəzərdən keçirilir.

- *Azər müəllim, məsafədən rabitə kanalları (internet portalı, elektron terminal, elektron köşk və s.) vasitəsilə elektron xidmətlərin göstərilməsi istiqamətində Vergilər Nazirliyinin hansı xidmətləri və yeni layihələri var?*

- Azərbaycan Respublikası Prezidentinin «Dövlət orqanlarının elektron xidmətlər göstərməsinin təşkili sahəsində bəzi tədbirlər haqqında» 23 may 2011-ci il tarixli fərmanı ilə müəyyən edilmiş vəzifələrin yerinə yetirilməsi sahəsində böyük işlər görülmüşdür. Vergilər Nazirliyi tərəfindən qabaqcıl beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan xidmət kanalları yaradılmış, yeni layihələr tətbiq edilməklə elektron xidmətlər genişləndirilmişdir. Hazırkı şəraitdə vergi orqanları ilə vergi ödəyiciləri arasında mükəmməl elektron əlaqələrin qurulmasında, bu xidmətlərin genişləndirilməsində yeni mərhələnin əsası qoyulmuşdur. Bu gün Vergilər Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları arasında ən çox elektron xidmət göstərən dövlət orqanı kimi fəaliyyət göstərir.

Nazirliyin vergi ödəyicilərinə xidmət strukturlarının əsas vəzifələri tətbiq edilən elektron xidmətlər barədə vergi ödəyicilərinin məlumatlandırılması, maarifləndirilməsi, elektron xidmətlərin təşviqi, bu xidmətlərdən istifadəyə kömək göstərilməsidir. Vergilər Nazirliyinin rəsmi internet sahifəsində ayrıca «Elektron xidmətlər» bölməsi yaradılmış, nazirliyin göstərdiyi bütün elektron xidmətlər, onların inzibati rəqləmələri, istifadə təlimatları, o cümlədən videote-

limatlar burada yerləşdirilmişdir. Vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinə müraciət edən şəxslərə elektron xidmətlərdən istifadə qaydası aydın şəkildə izah olunur, həmin mərkəzlər vasitəsilə elektron xidmətlərdən təkrar istifadə edən vergi ödəyiciləri ilə xüsusi təlimlər təşkil olunur. Xidmət mərkəzlərinin hamısında vergi ödəyicilərinin sərbəst istifadə edə biləcəyi, internetə çıxışı olan özünəxidmət kompüterləri quraşdırılmışdır.

- *Özünəxidmətə keçid necə reallaşdırılır?*

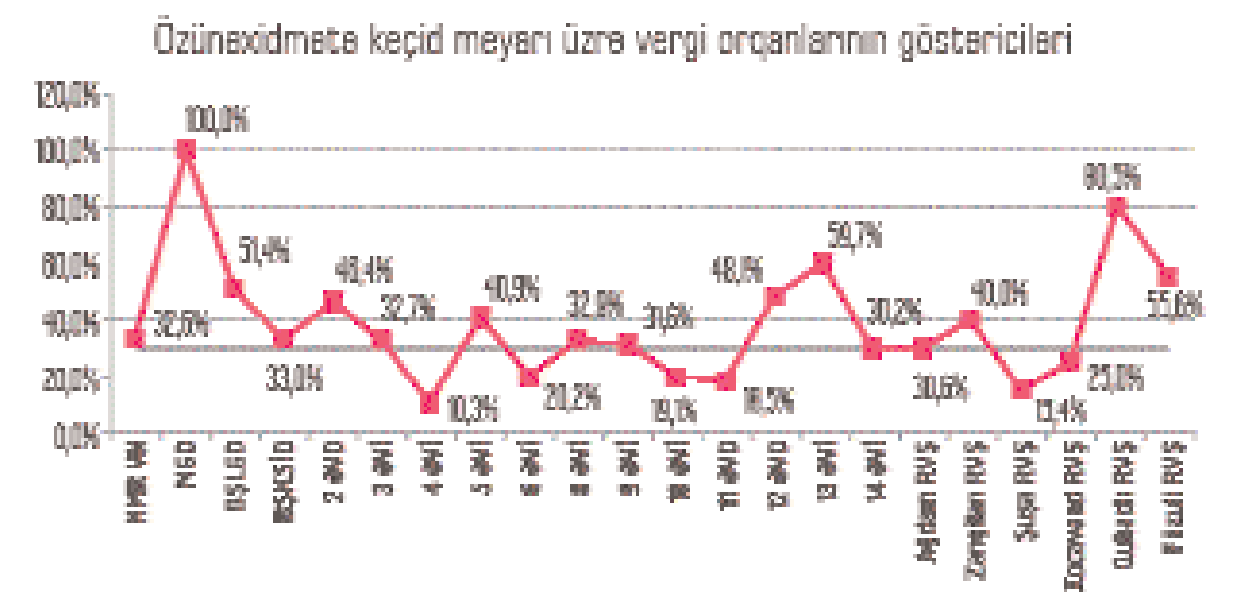
- Elektron xidmətlərimizdən sərbəst istifadənin təşviqi edilməsi məqsədilə Vergi ödəyicilərinə xidmət və şəffaf vergi partnyorluğu departamenti tərəfindən özünəxidmətə keçid meyarı tətbiq olunur. Xidmət mərkəzlərində elektron xidmətlərdən istifadə etmiş vergi ödəyicilərinin sonrakı dövrdə xidmət mərkəzlərinə gəlmədən elektron xidmətlərdən sərbəst istifadə səviyyəsini əks etdirən bu meyar üzrə ilkin olaraq 2017-ci ilin ikinci rübü üçün hədəf 30% səviyyəsində müəyyən edilmişdir və növbəti dövrlərdə bu faiz göstəricisinin artırılması nəzərdə tutulur.

- *Departamentin Xidmətin təşkili idarəsi tərəfindən aparılan təhlil zamanı 2017-ci ilin 9 ayı ərzində xidmət mərkəzlərində qəbul edilmiş vergi ödəyicilərinin sayının ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 8%, göstərilmiş xidmətlərin sayının isə 5,5% artmasına baxmayaraq, son iki ayda (avqust, sentyabr) bu dinamikada azalma*

müşahidə olunmuşdur. Bunun səbəbini necə izah edərdiniz?

- Son aylarda xidmət mərkəzlərinə müraciət edən vergi ödəyicilərinin sayının azalmasını səbəbləri araşdırılarkən belə qənaət yaranmışdır ki, buna daha çox aşağıdakı amillər təsir edir:

• Vergilər Nazirliyi tərəfindən davamlı şəkildə elektron xidmətlərin təşviqi, yeni elektron xidmət-

imza sertifikatlarının sayı ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2,2 dəfə artaraq 110.651 olmuşdur. 2013-cü ildən indiyədək 366.187 ASAN imza sertifikatı verilmişdir.

xidmətlər üzrə videoteleimatlar hazırlayaraq nazirliyin rəsmi internet saytında, KİV-lərdə, sosial şəbəkələrdə yayması, xidmət mərkəzlərinə müraciət edən vergi ödəyicilərinə elektron xidmətlərdən sərbəst istifadə barədə təlimatlandırılması və onları özünəxidmətə cəlb etməsi.

- *Özünəxidmətə keçidin etimad doğrultması və uğur qazanması üçün hansı tədbirlərin görülməsi nəzərdə tutulur?*

Xidmət mərkəzlərinin hamısında vergi ödəyicilərinin sərbəst istifadə edə biləcəyi, internetə çıxışı olan özünəxidmət kompüterləri quraşdırılıb

lərin təqdim edilməsi, vergi ödəyiciləri ilə fiziki təmasın məhdudlaşdırılması və daha çox elektron yazışmalara üstünlük verilməsi;

• Elektron sənəd mübadiləsinə qoşulanların, o cümlədən gücləndirilmiş elektron imza (ASAN imza) alanların sayının artması (cari ilin 9 ayı ərzində verilmiş ASAN

imza sertifikatlarının sayı ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2,2 dəfə artaraq 110.651 olmuşdur. 2013-cü ildən indiyədək 366.187 ASAN imza sertifikatı verilmişdir.

Departamentimizin elektron xidmətlərin təşviqi ilə əlaqədar maarifləndirmə və təbliğat işlərini genişləndirməsi, ayrı-ayrı

Departamentimiz gələcəkdə də vergi ödəyiciləri tərəfindən elektron xidmətlərdən istifadənin genişləndirilməsi, bu sahədə özünəxidmətə keçidin təmin olunması istiqamətində müvafiq tədbirlərin görülməsini davam etdirəcəkdir. Bir fakt qeyd edək ki, təhlil zamanı cari ilin avqust ayında elektron xidmətlərdən istifadə üçün xidmət mərkəzlərinə müraciət etmiş fiziki şəxslərin 66,8%-nin 18-44 yaş arasında olduğu müəyyən edilmişdir. Həmin şəxslərin elektron xidmətlərdən istifadənin daha tez mənimsənilməsi imkanlarının olduğunu nəzərə alaraq, xidmət strukturları tərəfindən özünəxidmətə keçidin genişləndirilməsi məqsədilə maarifləndirmə tədbirlərinin, əlavə təlimlərin təşkili nəzərdə tutulmuşdur.

Məqsədimiz vergi ödəyicilərinin istək və tələblərinə uyğun xidmətlərin nazirliyin müvafiq informasiya mənbələrindən, o cümlədən rəsmi internet saytıdan, İnternet vergi idarəsindən və Çağrı Mərkəzindən əldə etmələrinə nail olmaqdır. Bütün bunlar xidmətlərin şəffafliq şəraitində əlçatanlığına, həm vergi ödəyicilərinin, həm də vergi orqanlarının inzibati xərclərinin azalmasına, vaxtdan daha səmərəli istifadə edilməsinə şərait yaradır.

Müsahibəni hazırladı: Fəxryyə İKRAMQIZI

Xidmət mərkəzlərində qəbul edilmiş vergi ödəyicilərinin və onlara göstərilmiş xidmətlərin sayı				
2016-cı ilin 9 ayı		2017-ci ilin 9 ayı		
Qəbul edilmiş vergi ödəyicilərinin sayı	Göstərilmiş xidmətlərin sayı	Qəbul edilmiş vergi ödəyicilərinin sayı	Göstərilmiş xidmətlərin sayı	
359.958	570.733	388.699	602.058	
İl/ay				
2016-cı il		2017-ci il		
İl/ay	Qəbul edilmiş vergi ödəyicilərinin sayı	Göstərilmiş xidmətlərin sayı	Qəbul edilmiş vergi ödəyicilərinin sayı	Göstərilmiş xidmətlərin sayı
avqust	36.938	63.906	28.272	43.019
sentyabr	33.526	56.956	24.748	37.032

Vergi ödəyicisinin sualı var...

Samira Musayeva

Vergilər Nazirliyinin Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar departamentinin baş direktoru vergi ödəyicilərinin suallarına cavab verir

Əlavə dəyər vergisinin tətbiqi

Sənaye parkının rezidenti olan müəssisə tərəfindən malların (işlərin, xidmətlərin) təqdim olunması zamanı onların dəyərində əlavə dəyər vergisi (ƏDV) tətbiq edilirmi?

Vergi Məcəlləsinin 164.1.16-cı maddəsinə uyğun olaraq, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının (Azərbaycan Respublikası Prezidentinin) qərarına əsasən yaradılan sənaye və texnologiyalar parkında istehsal sahələrinin tikintisi, elmi-tədqiqat və təcrübə-konstruktor işlərinin görülməsi və istehsal məqsədi ilə sənaye, yaxud texnologiyalar parklarının rezidenti olan hüquqi şəxslər tərəfindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının (sənaye parklarına münasibətdə Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi, Bakı şəhərinin Pirallahı rayonunda yaradılmış Yüksək Texnologiyalar Parkına münasibətdə Azərbaycan Respublikası Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi, digər texnologiyalar parklarına münasibətdə isə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti) təsdiqedicisi sənədi əsasında idxal olunan texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı - rezidentin sənaye və texnologiyalar parkında qeydiyyatdan alındığı tarixdən 7 il müddətinə

ƏDV-dən azad edilmişdir.

Vergi Məcəlləsinin 164.1.28-ci maddəsinə uyğun olaraq, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının (Azərbaycan Respublikası Prezidentinin) qərarına əsasən yaradılan sənaye parkında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müəyyən etdiyi fəaliyyətlə məşğul olan sənaye parkının rezidenti tərəfindən İqtisadiyyat Nazirliyinin təsdiqedicisi sənədi əsasında həmin fəaliyyətin məqsədləri üçün bütün növ malların idxalı - 2016-cı il mayın 1-dən 5 il müddətinə ƏDV-dən azad edilmişdir.

Qeyd olunarlara əsasən:

Vergi Məcəlləsinin yuxarıda göstərilən maddələri ilə müəyyən edilmiş vergi güzəştləri və azadolmalar sənaye parkının rezidenti olan müəssisə tərəfindən həyata keçirilən idxal əməliyyatlarına aid edilir. Sənaye parkının rezidenti olan müəssisə tərəfindən ölkə daxilində malların (işlərin, xidmətlərin) təqdim edilməsi zamanı həmin malların (işlərin, xidmətlərin) dəyərində 18 faiz dərəcə ilə ƏDV hesablanır.

Sahibkarların maliyyə imkanlarının yaxşılaşdırılması dövlətin diqqətindədir

Prezident İlham Əliyev Nazirlər Kabinetinin 2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclasında bildirib ki, indiyədək sahibkarlara 1,7 milyard manat dəyərində investisiya təşviqi sənədi verilib.

İxrac təşviqi mexanizminin işə düşməsi sayəsində son dövrlərdə sahibkarların maliyyə vəsaitləri əldə etmək imkanları xeyli yaxşılaşdırılıb, ixracqabiliyyətli yeni məhsulların istehsalı və çeşidi artıb. Bu isə öz növbəsində xarici ölkələrə qeyri-neft məhsullarının ixracına da müsbət təsirinə göstərilib, Azərbaycan 1 milyard dollara yaxın qeyri-neft məhsulları ixrac edib.

İqtisadiyyat nazirinin müavini Sahil Babayevin sözlərinə görə, Azərbaycandan başqa ölkələrə ixrac edilən qeyri-neft məhsullarına görə ödənilən təşviq vəsaitinin məbləği ölkə ərazisində istehsal olunan və istehsal prosesində istifadə edilən yerli komponentlərin və qeyri-neft məhsullarının dəyərinin xüsusi çəkisindən, habelə ixrac edilən həmin məhsulların növündən asılı olaraq müəyyən edilir. Sahibkar ixrac etdiyi qeyri-neft mallarının məbləğinin təxminən 10-20%-i nisbətində vəsait alır. Bundan əlavə, qeyri-neft məhsulları ixrac edən sahibkarlara malın gömrük bəyannamələrində göstərilən dəyərinin 3%-i dövlət vəsaiti hesabına ödənilir ki, bu da onların

xərclərinin azalmasına səbəb olur.

Yerli istehsalı stimullaşdırmaq, bu sahəyə xarici sərmayələri cəlb etmək üçün investisiya təşviqi siyasətinə uyğun olaraq, sahibkarlara müxtəlif güzəştlər də edilir. 2016-cı ilin aprel ayından təbiiq olunan investisiya təşviqi ilə bağlı siyasətə əsasən, sahibkarların gəlirlərinin, hüquqi şəxslərin iş mənfəətinin 50%-i 7 il müddətinə gəlir və ya mənfəət vergisindən azad edilir. Bununla yanaşı, investisiya

azadlıqlar. «Gömrük tarifi haqqında» Qanuna əsasən, investisiya təşviqi sənədini almış hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalına görə 7 il müddətinə gömrük rüsumlarından azad ediləblər. Sənaye texnoparklarının infrastrukturunun, istehsal sahələrinin yaradılması və tikintisi, habelə elmi-tədqiqat və təcrübə-konstruktor işlərinin görülməsi məqsədilə texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı da 7 il ərzində gömrük rüsumlarından azad olunub.

İnvestisiyanın həyata keçirildiyi iqtisadi fəaliyyət sahələrinin coğrafiyası da artıb. Cari ilin ötən 9 ayı ərzində təşviq sənədi əldə etmiş sahibkarların böyük əksəriyyəti qeyri-neft məhsullarının ixra-

mulatlarının, toxuculuq sənayesi məhsullarının istehsalı ilə məşğul olanlar daha çox investisiyalarla təmin edilib. Bundan başqa, kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, tikinti materiallarının, metallurgiya sənayesinin, kompüter və digər elektron avadanlıqların, mebel, zərğörük məmulatları, musiqi alətləri, idman mallarının və tibb avadanlıqlarının istehsalı ilə məşğul olan sahibkarlar üçün də təşviq sənədi çərçivəsində güzəştli investisiyalar verilib. Cari ilin əvvəllərində alternativ enerji istehsalı sahəsində fəaliyyət göstərən özəl şirkətlərin bu siyasət çərçivəsində investisiya ehtiyacları ödənilir.

Dövlət başçısının imzaladığı «Qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında» fərmana uyğun olaraq, təşviq sənədinin verilmə müddətinin azaldılması və prosedurların daha da asanlaşdırılması nəzərdə tutulur

Dövlət başçısının imzaladığı «Qeyri-neft məhsullarının ixracının təşviqi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında» fərmana uyğun olaraq, təşviq sənədinin verilmə müddətinin azaldılması və prosedurların daha da asanlaşdırılması nəzərdə tutulur

təşviqi sənədi almış hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı üçün 7 il müddətinə ƏDV-dən azad olunublar. Hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar müvafiq ömrləyə görə 7 il müddətinə ömrləyə görə, mülkiyyətində olan torpaq sahələrinə görə isə 7 il müddətinə torpaq vergisi ödəməkdən

çı və məşğul olanlardır. Kənd təsərrüfatı məhsullarının çeşidlənməsi və qablaşdırılması, qida məhsullarının xüsusi nəqliyyat vasitələri ilə daşınması, bağçılıq, bostanlıq və çayçılıq, bitkilərin intensiv becərilməsi, heyvandarlıq (öt və süd istehsalı), sənaye üsulu ilə balıq yetişdirilməsi, qida məhsullarının və içkilərin, tütün mə-

haqqında» fərmana uyğun olaraq, təşviq sənədinin verilmə müddətinin azaldılması və prosedurların daha da asanlaşdırılması nəzərdə tutulur. Məqsəd ixrac təşviqi siyasətini gücləndirməklə milli istehsalı və ixracı stimullaşdırmaq, milli ixracatçıları yeni bazarlara çıxarmağa həvəsləndirməkdir.

E.CƏFƏRLİ

RƏQƏMLƏRİN DİLİ İLƏ

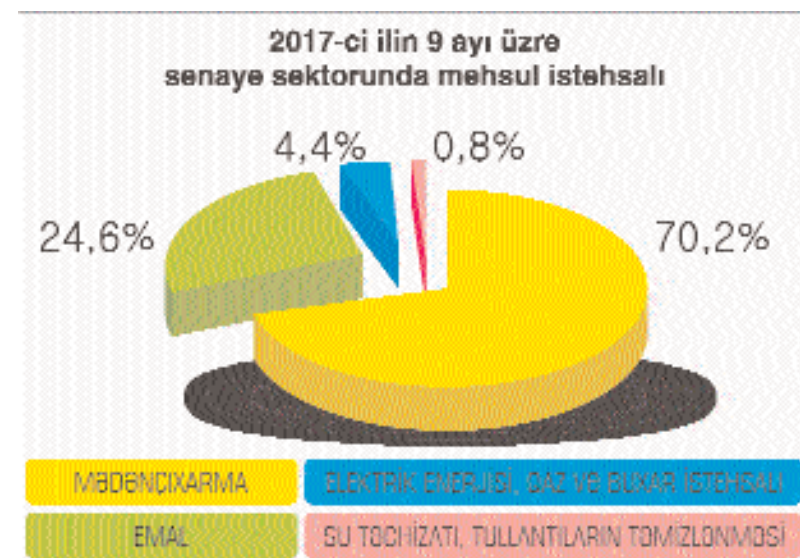
- ❖ Bu ilin 9 ayı ərzində ötən ilin yanvar-sentyabr ayları ilə müqayisədə Azərbaycanda bütün məmulatlarının istehsalında **12,8%** azalma, qida məhsullarının istehsalında **0,7%**, içki istehsalında isə **26,9%** artım müşahidə olunub.
- ❖ ABŞ şirkətləri indiyədək Azərbaycana **12,7 milyard** dollar dəyərində investisiya yatıraraq, Azərbaycanın ABŞ-a yatırdığı investisiyaların həcmi isə **3 milyard** dollara çatıb.
- ❖ 2017-ci ilin 9 ayı ərzində enerji sistemində **16 milyard 384,5 milyon** kilovat-saata yaxın elektrik enerjisi istehsal edilib ki, bu da 2016-cı ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə **229,1 milyon** kilovat-saat çoxdur.
- ❖ Azərbaycan ilə Belarus arasında ticarət dövriyyəsi **7 dəfə** artaraq **100 milyon** dollar təşkil edib.
- ❖ 2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında inşaat sektorunda işçilərin orta sıyahı sayı əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə **4,7%** artaraq **101,0 min** nəfər olub, orta aylıq əməkhaqqı ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən **0,6%** artaraq **803,1** manat təşkil edib.
- ❖ 2017-ci ilin 9 ayında Azərbaycana **1.243.346** nəfər əcnəbinin girişi, **1.241.005** nəfər əcnəbinin isə ölkədən çıxışı qeydə alınıb.

Qeyri-neft sektorunda yüksək artım tempi müşahidə olunur

2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında ölkədə 28,3 mlrd. manatlıq sənaye məhsulu istehsal edilib

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, sənayenin qeyri-neft sektorunda məhsul istehsalı 3,1% artıb, neft sektorunda isə 6,6% azalıb. Sənaye məhsulunun 70,2%-i mədənçıxarma sektorunda, 24,6%-i emal sektorunda, 4,4%-i elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda, 0,8%-i isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda istehsal olunub. Mədənçıxarma sektorunda neft hasilatı 8%, əmtəəlik qaz hasilatı isə 3,4% azalıb.

Emal sektorunda qida məhsullarının istehsalı 0,7%, içkilərin istehsalı 26,9%, toxuculuq sənayesi məhsullarının istehsalı 73,8%, geyim istehsalı 37,9%, ağacın emalı və ağacdan məmulatların istehsalı 51,8%, kimya sənayesi məhsullarının istehsalı 18,1%, əczaçılıq məhsullarının istehsalı 2,4 dəfə, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı 85,2%, tikinti materiallarının istehsalı 29,3%, kompüter və elektron məhsulların istehsalı 35%, elektrik avadanlıqlarının istehsalı 65,7%, maşın və avadanlıqların istehsalı 27,7%, sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı 23,7%, mebel istehsalı 16,6% artıb, bütün məmulatların istehsalı 12,8%, dəri və

dəri məmulatlarının, ayaqqabıların istehsalı 21,3%, kağız və karton istehsalı 1,4%, poliqrafiya məhsullarının istehsalı 38,4%, metallurgiya sənayesi məhsullarının istehsalı 13,7%, hazır metal məmulatlarının istehsalı 26,8%, maşın və avadanlıqların quraşdırılması və təmiri işləri isə 49,1% azalıb.

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda istehsalın həcmi 0,2% artıb, su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda isə 1% azalma müşahidə olunub.

Millət vəkili Eldəniz Səlimovun sözlərinə görə, 2017-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında 28,3 mlrd. manatlıq sənaye məhsulu istehsal olunub ki, bu da əvvəlki illərə nisbətən xeyli çoxdur. «Qeyri-neft sektoru üzrə məhsul istehsalının 3,1% artması ölkədə şəxsləndirilmiş iqtisadiyyatın inkişafı hesabına yaranmışdır. Azərbaycanda sənayenin inkişafı dövlətimizin qarşısında duran ən prioritet vəzifələrdəndir. Təkcə son illərdə yaradılmış Sumqayıt Texnologiya Parkının, sənaye məhəllələrinin

fəaliyyətə başlaması, fabriklər və zavodların dirçəldilməsi, xalça sənayesinin inkişafı üçün regionlarda xalça fabriklərinin sürətlə tikintisi, təkrar emal sənayeləri, emal müəssisələrinin yaradılması Azərbaycanda sənayenin inkişafı tempinin yüksək olmasından xəbər verir. İndiyədək qəbul olunmuş «Regionların sosial-iqtisadi inkişafı» Dövlət proqramlarının hamısında sənayenin yüksəlişinə böyük diqqət ayrılır. Rəqəmlərin təhlilində əsasən, bir daha əminliklə deyə bilərik ki, ölkəmizdə sənayenin inkişafı, əvvəlki illərdən fərqli olaraq, daha yüksək sürətlə gedir. Azərbaycanda hökm sürən sabitlik nəticəsində bu sahəyə sərmayə qoyanların sayı artmaqdadır. İqtisadiyyatımızın inkişafı üçün nəzərdə tutulmuş proqram və layihələrin icrası sənayenin daha da inkişaf etməsinə şərait yaradacaqdır». E.Səlimov qeyd etmişdir ki, bu ilin 9 ayının iqtisadi göstəricilərinə əsasən qeyri-neft sektorunun inkişafının 2,5% artımı son illərdə aparılan məqsədyönlü siyasətin müsbət nəticələrini verdiyini nümayiş etdirir: «Artıq Azərbaycan idxalçı ölkədən ixracatçı ölkəyə çevrilib».

F. İKRAMQIZI

Distant vergi dərsləri maliyyə savadlılığının artırılmasına xidmət edir

«Maliyyə xidmətlərinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsində» nəzərdə tutulan hədəflərdən biri maliyyə-iqtisadi sahədə iştirakçılarının maliyyə savadının artırılması üçün layihələrin həyata keçirilməsidir.

İcraçı qurum kimi Mərkəzi Bank (MB) həvalə edilmiş «Maliyyə bazarı iştirakçılarının bilik və bacarıqlarının artırılması» sərəlvli 5-ci strateji hədəfə uyğun olaraq, MB və digər aidiyyəti dövlət qurumları, təhsil müəssisələri və beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığı genişləndirmək və bununla da maliyyə savadlılığı sahəsindəki tədbirlərin əhatəliliyini və səmərəliliyini artırmağı qarşıya məqsəd qoyub.

Maliyyə savadlılığının artırılması layihəsinə uyğun olaraq indiyədək beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi, dövlət və özəl sektordən maraqlı tərəflərin layihəyə cəlb edilməsi, tələb və şagirdlər üçün açıq dərslər, KİV nümayəndələri, müəllimlər üçün seminarlar, müsabiqə xarakterli təlimlər, məktəb-

lilər arasında rəsm, əl işləri və inşaa müsabiqələrinin keçirilməsi, yay məktəblərinin təşkili, kurikulum və digər tədbirlər həyata keçirilib. Bundan əlavə, Maliyyə Savadlılığı Portalı və Bilik İdarəetmə Sistemi (BİS) kimi intellektual tutumlu iki əsas resurs yaradılıb.

2017-ci ilin fevral ayında istifadəyə verilmiş Bilik İdarəetmə Sistemi maliyyə savadlılığı sahəsinə ön müasir və innovativ platforma kimi müxtəlif iqtisadi strukturlar, o cümlədən Vergilər Nazirliyi üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. BİS iqtisadiyyatın bir sıra sahələrinə üzrə bilik və bacarıqların əldə edilməsinə istiqamətlənmiş ödənişsiz virtual tədris platformasıdır. Sistemin internet resursları önəni təlim üsullarını yeni istiqamətdə təşkil etməyə imkan verir. BİS-in kataloqu çox genişdir. Buradakı tədris modulları bölməsində vergilər və vergitutma, makroiqtisadiyyat, bankçılıq və pul siyasəti, beynəlxalq iqtisadiyyat, bank sistemi və maliyyə bazarları, dövlət maliyyəsi, mikroiqtisadiyyat, statistika, korporativ maliyyə, ekonometrik modeləşdirmə və proqnozlaşdırma kimi fənlər virtual tədris edilir.

Virtual təhsil platformasına qoşulmaq çox asandır. İstifadəçi <http://edu.cbar.az/> portalına daxil olaraq qeydiyyatdan keçir. Qısa zaman ərzində ona istifadəçi kodu və parol göndərilir və beləliklə, vətəndaş distant təhsilə başlamaq imkanı əldə edir. Sistem tədris forması video-mühazirələr, interaktiv tapşırıq və testlərdən ibarətdir. Geniş yayılmış çat, forum, ümumi qovluqlar, interaktiv otaq və s. kimi bütün ünsiyyət kanalları tədris prosesinin iştirakçılarının (müəllimlər, təhsil ankarları, nəzarətçilər, rəhbərlik) ixtiyarına verilib. Tədris modullarından başqa, portaldakı müxtəlif görüşlərin və tədbirlərin video görüntülərinin arxivində yerləşdirilib.

Tədris metodlarına tapşırıqların mərhələli şəkildə mənimsənilməsi və özünüqiyətləndirmə daxildir. Müəllimlər dinləyicilərin bilikləri

ni qiymətləndirmək üçün dünya təcrübəsində tətbiq olunan sual formalarının bütün növlərindən istifadə edilir. Virtual tədris prosesi, iqtisadi sahələr üzrə fənlərin tədrisində asılı olaraq, 12-15 həftə müəyyən edilir. Bir həftədə təxminən 2-4 mövzunun tədrisi nəzərdə tutulub. Dinləmələrdən sonra iştirakçının mövzu üzrə tədris materialının nə cə mənimsəməsinə müəyyən tədris üçün qiymətləndirmə aparılır.

Beynəlxalq əməkdaşlıq və maliyyə institutlarında vergi monitorinq Departamentinin Maliyyə institutlarında vergi monitorinq idarəsinin direktor müavini Vüsal Şixəliyevin sözlərinə görə, virtual tədris platformasında vergi ilə bağlı həftədə 4 saat olmaqla 15 mövzu nəzərdə tutulub. Azərbaycan dilində keçirilən dərslərdə dinləyicilərə vergitutmanın sosial-iqtisadi həyatımızın bütün sahələrini əhatə etməsi, iqtisadi inkişafda rolunu digər istiqamətlər üzrə məlumatları ətrafı şəkildə çatdırılır. Dinləyici istər evdə, istərsə də işdə

məsafədən tədris olunan mövzularını dinləyə bilər: «Hər bir vətəndaş vergi ödəyir. Lakin biz vergilərlə bağlı yalnız fəaliyyətimizdən və gəlirlərimizdən asılı olan öhdəlikləri yerinə yetiririk. Bu baxımdan, vergilər barədə biliklərimizi daha da artırmaq ehtiyacı daim aktual olaraq qalır. Hazırda növbəti iş adamları və mühasiblər, hər bir vətəndaş vergi sistemindəki yeniliklər və vergilərin düzgün hesablanması barədə məlumat olmağa çalışmalıdır. Bu məqsədlə vergi qanunvericiliyi və vergi sisteminə aparılan ən son dəyişikliklər barədə xəbərdar olmaq istəyənlər üçün virtual təhsil və tədris - «Vergilər və vergitutma» dərşinə başlanılıb. Dərs prosesində nəzəri biliklərlə yanaşı, təcrübə misalları əsasında vergitutmanın izah olunması, eləcə də konkret situasiyalar üzrə məlumatların verilməsi nəzərdə tutulub. Məqsəd müasir tədris modullarının köməyi ilə bir çoxları üçün ilk baxışda çətin hesab edilən bir fənnin ən sadə formada

çatdırılmasıdır».

V.Şixəliyev bildirdi ki, virtual təhsildə iştirak edib imtahanda yaxşı nəticələr göstərən dinləyicilərə xüsusi sertifikat verilməkdir. Həmin sertifikatla malik olan şəxs dövlət orqanlarına işə qəbul zamanı müəyyən üstünlük əldə edə bilər.

BİS layihəsinin koordinatoru olan Mərkəzi Bankdan verilən xəbərə görə, qarşıdakı mərhələdə bu sistemin ali təhsil müəssisələrinin tədris prosesinə tədris inteqrasiyası nəzərdə tutulub ki, bu da tədris modullarında əks olunmuş fənlərin distant formada tədrisinə imkan verəcəkdir. Pilot layihəyə əsasən, BİS-in tədris modullarında yer alan mövzuların əlavə dərşə vəsaiti kimi istifadə olunması və yekun qiymətləndirmədə dərslərdən əldə edilmiş biliklərin də nəzərə alınması planlaşdırılır. Bu məqsədlə bir sıra dövlət qurumları, o cümlədən Vergilər Nazirliyi, eləcə də universitetlərlə səmərəli əməkdaşlıq qurulub.

Elbrus CƏFƏRLİ

Vergi ödəyiciləri ilə münasibətlər partnyorluq müstəvisinə daxil olur

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 4 avqust 2016-cı il tarixli «2016-cı ildə vergi sahəsində aparılacaq islahatların istiqamətləri»nin təsdiqi və vergi inzibətçiliyinin təkmilləşdirilməsi haqqında» sərəncamında vergi sahəsində həyata keçirilməsi planlaşdırılan tədbirlərin əsas istiqamətlərindən biri də vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlərin çeşidinin və keyfiyyətinin artırılmasıdır.

Bu istiqamətin əsas hədəflərindən biri kimi vergi orqanları ilə vergi ödəyiciləri arasında münasibətlərin daha şəffaf qurulması və yüksək səviyyəyə çatdırılması, nümunəvi vergi ödəyicilərinə münasibətdə vergi inzibətçiliyinin sadələşdirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Vergilər Nazirliyinin Vergi ödəyicilərinə xidmət və şəffaf vergi partnyorluğu departamentinin Şəffaf vergi partnyorluğu şöbəsinin rəhbəri Hacı Qasimovun sözlərinə görə, vergi ödəyicisi və vergi orqanı arasında qarşılıqlı etimad və əməkdaşlığa söykənən münasibətlərin formalaşması vergilərin məcburi ödənilməsindən könlü ödənişə keçidinin əsas şərtlərindən hesab olunur. Könlü öməltmə səviyyəsinin artırılması isə vergi ödəyicilərinin geniş spektrli xidmətlərin formalaşdırılması, vergilərin hesablanması və ödənilməsi sisteminin sadələşdirilməsi, vergi ödəyiciləri ilə vergi orqanları arasında əlaqələrin daha da təkmilləşdirilməsindən asılıdır: «Son illər Vergilər Nazirliyi könlü öməltmə səviyyəsinin artırılması istiqamətində genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirir. Hazırda vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicilərinə göstərilən elektron xidmətlərin sayı 63-ə çatdırılıb, vergi orqanlarına göndərilən bəyannamələrin 90%-dən çoxu elektron formada təqdim olunur. Vergi bəyannamələrinin könlü təqdim edilməsi göstəriciləri hər il daha da yaxşılaşır və vergi növlərindən asılı olaraq, 75-85 faiz arasında dəyişir».

H.Qasimov bildirmişdir ki, Vergilər Nazirliyinin könlü öməltmə səviyyəsinin artırılması yönündə həyata keçirdiyi mühüm tədbirlərdən biri də vergi orqanları ilə vergi ödəyiciləri arasında münasibətlərin partnyorluq müstəvisinə keçirilməsidir: «Bu sahədə son illər əhə-

miyyətli işlər görülmüşdür. «Şəffaf vergi partnyorluğu» layihəsinə başlanılması tərəfdaşlıq münasibətlərinin dərinləşdirilməsi və keyfiyyətə yeni səviyyəyə qaldırılması istiqamətində yeni bir yanaşmadır. Bu, ilk növbədə, intizamlı vergi ödəyiciləri ilə işin aparılmasını nəzərdə tutan bir sistemdir. Vergi öhdəliklərini vaxtında yerinə yetirən ödəyicilərə xüsusi münasibətin göstərilməsi beynəlxalq praktikada geniş yayılmış təcrübədir. İntizamlı vergi ödəyicilərinə vergi öhdəliyini yerinə yetirməyən, problemləri ödəyicidən daha fərqli xidmət göstərilir».

Bu ilin əvvəlindən partnyor ödəyici statusunun alınması üçün vergi orqanları tərəfindən seçilən və ya vergi orqanları-

Vergi ödəyicisi və vergi orqanı arasında qarşılıqlı etimad və əməkdaşlığa söykənən münasibətlərin formalaşması vergilərin məcburi ödənilməsindən könlü ödənişə keçidinin əsas şərtlərindən hesab olunur

na müraciət edən vergi ödəyicilərindən təsdiq edilmiş qaydalarda göstərilən meyarlara uyğun olduğu müəyyən edilən 481 (o cümlədən: Bakı şəhəri üzrə 217) vergi ödəyicisinə «Partnyor vergi ödəyicisi statusunun əldə edilməsi barədə» bildirişlər təqdim olunmuşdur. Bu ilin 9 aylıq dövrü ərzində partnyor ödəyicilərə xidmət mərkəzlərində 320 xidmət göstərilmiş, 3387 halda telefon vasitəsilə məlumatlandırma həyata keçirilmiş, 5840 bildiriş təqdim edilmiş, 286 ünvanlı xidmət göstərilmiş, 598 partnyor vergi ödəyiciləri vergi orqanları tərəfindən keçirilən tədbirlərdə iştirak etmiş, həmin ödəyicilərin 61 yazılı müraciəti cavablandırılmış, 60 partnyor vergi ödəyicisinə kitabça, buket və s. nəsrlər təqdim edilmişdir. Partnyor vergi ödəyicilərinin növbə-

bədənə qarşı qəbulu üçün respublika üzrə 52 xidmət mərkəzinin növbə terminalının proqram təminatında sürətli keçid üçün «Yaşıl dəhliz» prinsipi əsasında seçim imkanı yaradılmış və bu sahədə işlər davam etdirilir.

Xatırladaq ki, vergi ödəyicisi «Partnyor vergi ödəyicisi statusu»na malik olmaq üçün bir sıra meyarlara cavab verməlidir. Belə ödəyicilər:

- vergi hesabatlarını vaxtılıq-vaxtında təqdim etməli;
- vergiləri tam həcmdə və vaxtında ödəməli;
- işçilərinin sayını və onlara verilən əmək haqlarını düzgün bəyan etməli;
- gücləndirilmiş elektron imzaya sahib olmalı;
- mühasibat uçotunu beynəlxalq və ya milli uçot standartlarına uyğun, yazışmaları isə əsasən elektron şəkildə aparmalıdır.

Partnyor ödəyicilərə ərazi məhdudiyeti nəzərə alınmadan «Yaşıl dəhliz» prinsipi əsasında xidmət göstərilir. Onlara bir sıra önəmli xidmətlərlə yanaşı, İKT-nin

son nailiyyətlərinə əsaslanan innovativ xidmətlər də təqdim edilir. Belə xidmətlərə videobağlantılar, çağrı və xidmət mərkəzlərində növbəsiz və sürətli xidmətlərin göstərilməsi, müraciətləri əsasında onlar üçün «dəyirmi masa», seminar və konfransların təşkili, xüsusi təlim proqramlarının hazırlanması və s. aiddir.

Qeyd olunanlardan əlavə, Vergilər Nazirliyinin internet saytının AKTUAL bölməsində şəffaf vergi partnyorluğu əsasında fəaliyyət göstərən vergi ödəyiciləri üçün fərdi və sürətli xidmətlərin göstərilməsi prinsipi də etdirən «Yaşıl dəhliz» alt bölməsi yaradılmış və burada layihə barədə müxtəlif məlumatlar, o cümlədən partnyor vergi ödəyicilərinin adları qeyd olunmuşdur.

Fəxriyyə İKRAMQIZI

BİR CÜMLƏ - BİR XƏBƏR

Oktyabrın 19-da Bakıda keçiriləcək «Azərbaycanın Rəqəmsal Ticarət Qovşağı - inkişaf perspektivləri» adlı birinci beynəlxalq konfransın işində Avropa İttifaqı, BMT-nin İnkişaf Proqramı, Rusiya, Estoniya, İngiltərə, Polşa, İsveçrə, Çin və digər ölkələrin nümayəndələri iştirak edəcək.

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası ilə Belarusun Ticarət Sənaye Palatası arasında əməkdaşlığa dair memorandum imzalanıb.

İtaliyanın «Edison» şirkəti Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorundakı «Şahdeniz-2» yatağından hasil olunacaq təbii qazın alınmasına dair «Gas Natural Fenosa» şirkəti ilə müqavilə imzalayıb.

Məşhur «Freight business journal» onlayn jurnalı Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu haqqında geniş məqalə dərc edib.

Bu gün Bakı Fond Birjasında Azərbaycan Mərkəzi Bankının qiymətdəli notlarının yerləşdirilməsi üzrə hərrac keçiriləcək.

«Tax free»dən yararlanan turistlərin sayı artıb

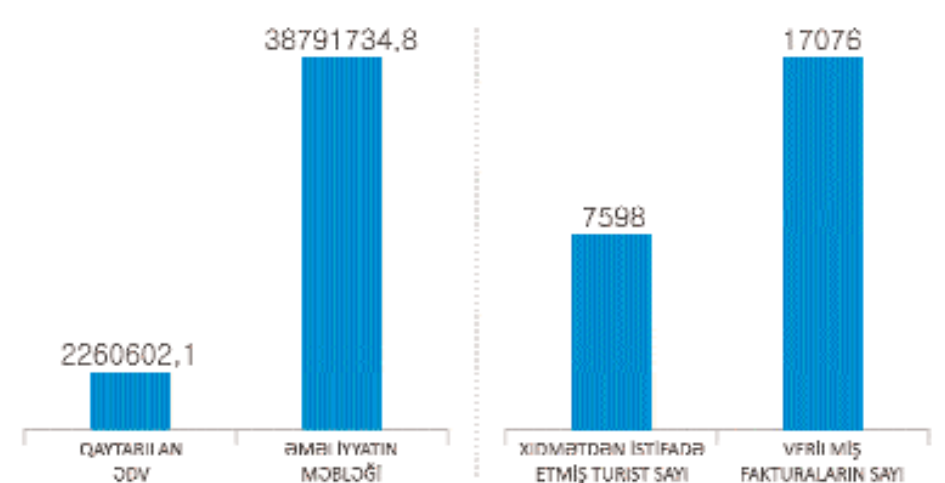
«Tax free» sistemi ölkəmizdə ötən ildən tətbiq edilir. Sistem ilkin olaraq Heydər Əliyev Beynəlxalq Hava Limanında təcrübədən keçirilib, hazırda isə Naxçıvan, Gəncə, Lənkəran və Qəbələ hava limanlarında da tətbiq olunur. Əcnəbi turistlərin Azərbaycana cəlb edilməsini, onların ölkə ərazisində mal almasını stimullaşdıran bu sistem ölkəmizin turizm üzrə rəqabət qabiliyyətini artırır, xarici valyutanın daxil olmasını təşviq edir, nəticədə pərəkəndə ticarətdə rəqabət artırmaqla satış dövriyyəsini genişləndirir.

Sistemin imkanlarından yerli vətəndaşlar, ölkə ərazisində müvəqqəti və ya daimi yaşamaq üçün icazə verilmiş, haqqı ödənilən əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün iş icazəsi almış əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər, bilavasitə xidməti vəzifələrini icra edən hava nəqliyyatının heyət üzvləri və 14 yaşınadək şəxslər yararlanırlar. ƏDV-nin qaytarılması aksizli mallara, orzaq mallarına, dərman preparatları və tibbi ləvazimatlara, ölkənin mədəni-tarixi sərəvəti hesab edilən, mədəni irsin qorunması üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən mallara, ölkə daxilində satışı ƏDV-dən azad olunan mallara, ixracı üçün lisenziya tələb edilən mallara, çərçivəyə salınma-

ğaların satışı həyata keçirmək üçün satıcı ƏDV ödəyicisi kimi qeydiyyatdan keçməli, pərəkəndə ticarət fəaliyyəti ilə məşğul olmalı, təsərrüfat subyekti və quraşdırılmış nəzarət-kassa aparatına və POS-terminala malik olmalı, Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş vergilərlə bağlı dövlət büdcəsinə borcu və digər öhdəliyi olmamalıdır. ƏDV-nin qaytarılması şərti ilə satış həyata keçirmək istəyən vergi ödəyicisi satıcı kimi qeydiyyata alınmaq üçün Vergilər Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş formada ərizə ilə qeydiyyatda olduğu vergi orqanına müraciət etməlidir. Qeydiyyatdan alınan vergi ödəyicisinə bu barədə təsdiqədi sənəd təqdim edilir. Satıcının yeni təsərrüfat subyekti olduqda, həmin subyekt üzrə yenidən ərizə ilə müraciət etməlidir. Vergilər Nazirliyinin Vergi ödəyicilərinə xidmət və şəffaf vergi partnyorluğu departamentinin məlumatına görə, 1 oktyabr 2017-ci il tarixinə sistemə qoşulmuş vergi ödəyicilərinin sayı 70, sistem çərçivəsində fəaliyyət göstərən obyektlərin sayı isə 38 olub. Xidmətdən 7598 nəfər turist istifadə edib, verilmiş fakturaların sayı 17 min 76 ədəd olub. Həyata keçirilən əməliyyatın məbləği 38.791.734,8 manat, geri qaytarılan ƏDV-nin məbləği isə 2.260.602,1 manat təşkil edib.

Xatırladaq ki, «Tax Free» sisteminin bütün zəruri məlumatlarını özündə əks

01.10.2017-ci il tarixinə «Tax free» sistemindən istifadə göstəriciləri

miş, emal edilməmiş və ya çeşidlənməmiş qiymətli daşlara, külçə şəklində qiymətli metallara, müşayiət olunmayan baqajla Azərbaycan Respublikasının ərazisindən aparılan mallara, nəqliyyat vasitələri və onların ehtiyat hissələrinə, poçt və ya internet xidməti vasitəsilə ixrac edilən mallara xamildir.

Bu sistemdən faydalanmaq üçün alınan mal şəxsi istehlak məqsədi daşımalı, kommersiya və istehsal xarakterli olmamalıdır. Əcnəbi turistlər aldıqları mal 90 gün ərzində ölkədən çıxarmalıdır. «Tax free» bir elektron vergi hesab-fakturası üzrə malların dəyəri ƏDV ilə birlikdə 300 manatdan çox olduğu hallarda tətbiq edilə bilər.

etdirən «www.taxfree.az» internet saytı da fəaliyyət göstərir. Azərbaycan, ingilis və rus dillərində fəaliyyət göstərən səhifə vasitəsilə «Tax free» sistemi şamil olunmayan mallar və şəxslər, sistemə qoşulmaq istəyən vergi ödəyicilərinə olan əsas tələblər, qeydiyyatdan alınmış təsərrüfat subyektlərində malların satışının rəsmiləşdirilməsi prosedurları, sistemə qoşulmuş təsərrüfat subyektləri barədə yenilənmiş məlumatlar və obyektlərinin ünvanlarını əldə etmək mümkündür. Bundan başqa, saytda əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxslər qaytarılacaq məbləğin hesablanması üçün xüsusi kalkulyator da yerləşdirilib.

Aytən NƏBİYEVA

ELAN

Cari ilin sentyabr ayından dövlət qulluqçuları və yerli özünüidarəetmə orqanlarının nümayəndələri üçün «Asan İmza» elektron rəqəmsal imzanın yeni tarifi tətbiqinə başlanılmışdır.

Dövlət müəssisələrinin büdcədən maliyyələşdirilməsi proseduru və alışların əvvəlcədən planlaşdırılması nəzərə alınaraq, dövlət qulluqçuları və yerli özünüidarəetmə orqanlarının nümayəndələri üçün «Asan İmza» elektron rəqəmsal imzanın əldə edilməsi və istismarı prosesini asanlaşdırmaq məqsədilə yeni tarif müəyyən olunmuşdur. Tarif «Asan İmza» dövlət və ya bələdiyyə sertifikatının istifadəsi müddətində (3 il ərzində) başqa əlavə xərclər olmadan 58 manat həcmində birdəfəlik ödəniş nəzərdə tutulur.

«Asan İmza» ilə əlaqədar əlavə sualınız yaranarsa, Vergilər Nazirliyinin 195-1 Çağrı Mərkəzinə, www.taxes.gov.az və www.asxm.gov.az internet ünvanına müraciət edə bilərsiniz.

VERGİLƏR NAZİRLİYİ

İqtisadi tarazlıq modeli hazırlanır

İqtisadi islahatların təhlili və kommunikasiya Mərkəzi Azərbaycanın ümumi iqtisadi tarazlıq modelini hazırlayır. Bu məqsədlə inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsi təhlil olunur, maliyyə qurumlarının təklif və tövsiyələri öyrənilir.

Mərkəzin əməkdaşı Rəşad Hüseynov bildirib ki, model iqtisadi sektorlar arasında qarşılıqlı əlaqələri, regional münasibətlərin səviyyəsini araşdırmağa, sosial-iqtisadi göstəriciləri hesablamağa, real makroiqtisadi vəziyyəti təhlil etməyə, daxili və xarici şoklara iqtisadiyyatın həssaslığı, o cümlədən qəbul oluna biləcək monetar və fiskal qərarların təsirini müəyyən zaman çərçivəsində təhlil etməyə, orta və uzunmüddətli proqnozlaşdırma aparmağa imkan verəcək. Sənəd iqtisadi inkişaf konsepsiyası və strategiyasının, proqram və müxtəlif sahələr üzrə layihələrin icrası zamanı müxtəlif iqtisadi dəyişikliklərin təsir dərəcələrinin müəyyənəndirilməsini də təmin edəcək.

Tarazlıq modelinin müəlliflərindən biri, İqtisadi İslahatlar Elmi-Tədqiqat İnstitutunun direktoru Vilayət Vəliyevnin sözlərinə görə, «Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış» İnkişaf Konsepsiyasında və «Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə Strateji Yol Xəritəsi»ndə respublikamızın qarşıdakı illər üzrə inkişaf sənarilərinin konturları müəyyən edilib: «Qloballaşma, qlobal maliyyə və iqtisadi böhran fonunda siyasət qurucuları və biznes ictimaiyyəti öz baxışlarını və strategiyalarını müəyyənləşdirmək, korreksiya etmək və həyata keçirmək üçün təkə mikro və makro səviyyədə deyil, həm də sahəvi, regional və beynəlxalq səviyyələrdə iqtisadi hadisələrin inkişafını yaxından izləməyə ehtiyac duyulur. Ölkə iqtisadiyyatının daha yüksək səviyyəyə qaldırılması hədəfləri iqtisadi inteqrasiyanın genişləndirilməsi fonunda baş verməlidir. Bu zaman xarici iqtisadi mühit getdikcə mü-

rəkkəbləşir, daxili iqtisadi mühitdə inkişafa istiqamətlənmiş xeyli çətin məsələlərin həll edilməsi qarşıya çıxır. Belə bir dinamik şəraitdə hökumət və onun əsas iqtisadi qurumları tərəfindən iqtisadiyyatın monitorinqini aparmaq, alternativ tədbirlərin və sənarilərin təsirlərini qiymətləndirmək, planlar hazırlamaq, orta və uzunmüddətli proqnozlar işləmək üçün güclü analitik imkanlar tələb olunur. Bütün bunlar nəzərə alınmaqla, iqtisadi siyasətin elmi əsaslarının artırılması məqsədilə sosial-iqtisadi göstəricilərin təhlili və proqnozlaşdırılması üçün müvafiq dövlət qurumlarına ümumi informasiya və metodoloji mənbələrdən məhsulətli istifadə etmək imkanı verən, müxtəlif istifadəçi səviyyəsinə malik olan bir modeləşdirilmə platformasının yaradılması zərurəti meydana çıxıb. Ümumi iqtisadi tarazlıq modeli bu tələbləri özlündə əks etdirən milli konsepsiya hesab olunur».

İqtisadçının sözlərinə görə, tarazlıq modeli hazırda qabaqcıl ölkələrdə istifadə olunan müasir modeləşdirilmə üsulları və proqram təminatına əsaslanır. Bu model iqtisadi sektorlar və iqtisadi agentlər - hökumət, maliyyə və qeyri-maliyyə

müəssisələri, ev təsərrüfatları və dünyada baş verən bütün dinamik və kompleks qarşılıqlı əlaqələri nəzərə alır. Ölkəmizin hazırkı inkişaf platformasının əsas prioritetləri neft gəlirlərindən səmərəli istifadə olunmaqla qeyri-neft sektorunu inkişaf etdirmək, nəticə etibarilə diversifikasiya olunmuş, dayanıqlı və taraz sosial-iqtisadi inkişafa nail olmaqdır. Milli tarazlıq modelinin köməyi ilə möhz bu vəsaitlərin iqtisadiyyata təsirinin nəticələri ölçüləcək.

V.Vəliyevnin qeyd etdiyinə görə, iqtisadi tarazlıq modeli büdcə-vergi siyasətinin koordinasiyası, idarə olunması, proqnozlaşdırma və digər amillər baxımından da mühüm sənəd hesab edilə bilər. Dünyanın bütün aparıcı ölkələrinin vergi və maliyyə nazirliklərində, habelə İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı kimi beynəlxalq təşkilatlarda bu cür modellərdən istifadə edilir. Belə modellər

Hökumət və onun əsas iqtisadi qurumları tərəfindən iqtisadiyyatın monitorinqini aparmaq, alternativ tədbirlərin və sənarilərin təsirlərini qiymətləndirmək, planlar hazırlamaq, orta və uzunmüddətli proqnozlar işləmək üçün güclü analitik imkanlar tələb olunur

iqtisadiyyatın inkişaf xüsusiyyətlərini, hökumətin vergi, fiskal siyasəti ilə bağlı prioritetlərini əks etdirir. İqtisadi tarazlıq modeli hökumətin vergi daxilolmalarının proqnozlaşdırılmasında, vergitutma ilə bağlı müxtəlif məsələlərin qiymətləndirilməsi üçün elmi analitik təhlillər aparılmasında, vergi potensialının düzgün qiymətləndirilməsində əvəzsiz rol oynayacaq.

E.CƏFƏRLİ

BEPS üzrə aktual məsələlər müzakirə edilib

Fransanın paytaxtı Paris şəhərində OECD-nin «Vergi bazasının aşınması və mənfəətin köçürülməsinin (BEPS) qarşısının alınması ilə bağlı Çoxtərəfli Konvensiya» üzrə xüsusi işçi qrupun iclası keçirilmişdir. İclasda mütəxəssislər tərəfindən «Çoxtərəfli Konvensiyanın məqsədi və yurisdiksiyalar üçün faydası», «Çoxtərəfli Konvensiyanın funksiyaları», «Çoxtərəfli Konvensiyanı imzalamaq istəyən ölkələrin atacağı addımlar», «Ölkələr tərəfindən bəyanatların və bildirişlərin verilməsi», «Çoxtərəfli Konvensiyanı imzalamaq istəyən ölkələrə dəstək», «Çoxtərəfli Konvensiyanın tətbiqi», «Çoxtərəfli Konvensiyanın ratifikasiya edilməsi» və «Arbitraj prosedurları» mövzula-

rında təqdimatlar edilmişdir. Tədbirdə respublikamızı Vergilər Nazirliyinin Beynəlxalq əməkdaşlıq və maliyyə institutlarında vergi monitorinqi departamentinin Beynəlxalq əməkdaşlıq idarəsinin Beynəlxalq təcrübələr və innovasiyalar şöbəsinin rəhbəri, böyük dövlət vergi müfəttişi Elkin Məmmədov təmsil etmişdir.

Hazırda Azərbaycanın iqtisadi gündəliyində ən çox hallandırılan məsələlərdən biri bank sisteminin dayanıqlığıdır. Bank sisteminin stabilliyini pozulması valyuta böhranları ilə bərabər əlaqəlidir. Bəs valyuta böhranları nədən yaranır?

İqtisadçı Ramin Bayramovun sözlərinə görə, bu, əsasən valyuta kurslarının kəskin oynaması, devalvasiya və revalvasiya prosesləri, bank dayanıqlığının itirilməsi zamanı meydana gəlir: «Bank sektorunun stabilliyinin pozulmasının səbəblərindən biri də banklarda «problemlili kreditlər portfelinin» həcmində artmasıdır. Məlumdur ki, problemlili kreditlər artıqca ümitsiz aktivlərin həcmi də artır. Bununla da bankın maliyyə itkilərinə məruz qalması qaçılmaz olur. Bu da bankın zərərli işləməsi, noticədə isə mənfəət olmadığı üçün səhmdar kapitalının azalması deməkdir. Nəhayət, bankın səhmdar kapitalının azalması bank dayanıqlığının itirilməsi ilə nəticələnir».

Bank sektorunun stabiləşməsi üçün bu tədbirlərin görülməsi məqbul hesab edilir:

• **Banklarda səhmdar kapitalının artırılması.** Məlumdur ki, səhmdar kapitalı nə qədər çox olarsa, kredit təşkilatının maliyyə dayanıqlığı da bir o qədər artır.

Bank sektorunun stabiləşməsi yolları araşdırılır

• **Problemlili kredit portfelinin sağlamlaşdırılması.** Bu proses verilmiş kreditlərin borcalanlar tərəfindən geri qaytarılmasına şərait yaradır. Bununla da kredit təşkilatları öz aktivlərini bərpa etmiş olurlar.

• **Müvafiq nəzarət orqanı tərəfindən kredit təşkilatlarının fəaliyyətinə nəzarət sisteminin gücləndirilməsi.** Bunun nəticəsində kredit təşkilatlarının müvafiq qanunvericilik və normativ qaydalara, kapital tələblərinə və s. riayət etməsinə nail olmaq mümkündür.

• **İri həcmdə borc vasitələrindən (kredit xəttindən, kreditdən, lizinqdan və s.) istifadə edən təşkilatların (korporativ müştərilərin) fəaliyyətində şəffaflıq.** Həmin korporativ müştərilər barədə informasiyalar sürətli və əlçatan olmalıdır.

• **Banklarda korporativ idarəetmə sistemlərinin gücləndirilməsi.** Bu, bank sektorunun maliyyə sabitliyinin təmin edilməsi və dayanıqlıq potensialının artırılması istiqamətində banklarda effektiv və şəffaf, beynəlxalq standartlara uyğun idarəetmə və hesabatlılıq sistemini təşkilinə dair tələblərin gücləndirilməsinə xidmət edir.

• **Kredit təşkilatlarında risklərin idarə edilməsi sisteminin gücləndirilməsi.** Korporativ idarəetmə çərçivəsində risklərin müəyyənəndirilməsi, qiymətləndirilməsi, idarə olunması, monitorinqi mütləq qaydada təmin edilməlidir.

• **Xüsusi ehtiyatların yaradılması tələblərinə ciddi əməl olunması.** Bu, banklarda maliyyə sabitliyinin gücləndirilməsinə xidmət edir.

• **Milli valyutanın sabitliyinin təmin olunması.** Banklarda sabit pul dövriyyəsi və real valyuta kursu müəyyən edilməlidir.

Asiya İnkişaf Bankının (AİB) Azərbaycanı daimi nümayəndəliyinin direktoru Nəriman Mannapbekov «Reuters» agentliyinə müsahibəsində deyib ki, Azərbaycanın bank sektoru Beynəlxalq Bankın 3,3 milyard dollar həcmində xarici öhdəliklərinin təkrar strukturlaşdırılmasından sonra stabiləşib. Lakin kifayət qədər kapitallaşması olan bəzi banklar kredit portfelinin bərpa olunması üçün addımlar atsa da, bu, hələlik trendə çevrilməyib.

FƏXRİYYƏ

Beynəlxalq sərgi tikinti sektorunun inkişafına töhfə verəcək

Bu gün Bakı Ekspo Mərkəzində XXIII Azərbaycan Beynəlxalq İnşaat «WorldBuild Baku 2017» sərgisi öz işinə başlayır. Oktyabrın 21-nə kimi davam edəcək sərgidə 23 ölkədən 300-dən çox şirkət iştirak edir.

Xəzəryanı regionun tikinti sektoruna həsr olunmuş beynəlxalq sərginin açılışı ilə bağlı keçirilən mətbuat konfransında «ITE Group « şirkətinin icraçı di-

rektoru Edvard Stroon bildirib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi bu il ilk dəfə olaraq «WorldBuild Baku 2017» sərgisini rəsmi olaraq dəstəkləyir. Onun sözlərinə görə, bu il ilk dəfə Almaniya, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və İran sərgidə öz milli pavilyonları ilə təmsil olunacaq. Bu ilin debütantı isə milli stendi ilə çıxış edən Polşadır. «WorldBuild Baku 2017» sərgisində debütantlar ilə yanaşı, yerli şirkətlər də «Made in Azerbaijan» brendi altında is-

tehsal olunan məhsullarını nümayiş etdirəcəklər. Qeyd olunub ki, «WorldBuild Baku» sərgisi innovasiyalı məhsul və xidmətlərin yerli tikinti bazarına cəlb olunması üçün effektiv və səmərəli vasitələrdən biridir.

Sərgi təşkilatçıları Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin və digər qurumların birgə əməkdaşlığını Azərbaycanda tikinti sektorunun inkişafına öz töhfəsini verəcəyinə əminliklərini ifadə ediblər.

Azərbaycan məhsulları xarici bazarlarda uğurla təşviq olunur

«Made in Azerbaijan» brendinin marketing fəaliyyətinin dəstəklənməsi, bu məqsədlə sahibkarların beynəlxalq sərgi və yarmarkalarda vahid ölkə stendi ilə və ya fərdi qaydada iştirakının təmin edilməsi, brendin təşviqi üzrə dövlət mülkiyyətində olan hüquqi şəxslər vasitəsilə xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən mağazalarda, o cümlədən rüsumsuz ticarət («duty free») mağazalarında rəflərin təşkil və xarici ölkələrin ictimai yerlərində, kütləvi informasiya vasitələrində təbliği böyük önəm daşıyır.

İqtisadçı Pərviz Heydərovun sözlərinə görə, «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təşviqi ixrac qabiliyyətli məhsul istehsalını genişləndirmək, məhsulların keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq, yerli və xarici bazarlarda rəqabətə davamlı məhsulların çeşidlərini artırmaq məqsədi daşıdığından, təbiiq edilən mexanizmlər ilkin istehsal prosesindən başlamış məhsulun ixracına qədər bütün mərhələləri əhatə etməlidir: «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təşviqinə xeyli əvvəl başlanılıb və xarici mağazalar şəbəkəsində, beynəlxalq hava limanlarında Azərbaycan rəflərinin, mağazalarının yaradılmasına «azexport.az» saytı işə salınmadan əvvəl start verilib. Azərbaycanın kənd

sadan işə nar şirələrinin distribütorluğu üçün sifariş daxil olub».

Hazırda «Made in Azerbaijan» brendi xarici bazarlarda uğurla təşviq edilir. Azərbaycan məhsulları növbəti dəfə vahid ölkə stendi ilə oktyabrın 7-dən 11-dək Almaniyanın Köln şəhərində təşkil olunan «ANUGA» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində nümayiş etdirilir. İqtisadiyyat Nazirliyindən verilən məlumata görə, sərgidə nazirlik tərəfindən keçirilmiş müsabiqə əsasında seçilmiş 21 Azərbaycan şirkətinin meyvə şirələri, müxtəlif növ şorablar, təbii mineral sular, fındıq, meyvə, konservləşdirilmiş məhsullar, qənnadı məmulatları, çay, quru meyvə və s. məhsulları yer alıb.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

Qeyd edək ki, ölkə Prezidentinin 2016-cı ilin 5 oktyabr tarixli «Made in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təbliğini nəzərdə tutan fərmanın icrası məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində indiyədək məhsullarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilmiş «Gulfood 2017» Beynəlxalq Ərzaq Sərgisində, Almaniyanın Düsseldorf şəhərində təşkil olunan «Prowein 2017» Beynəlxalq Şorab Sərgisində və Rusiyanın Moskva şəhərində keçirilmiş «Worldfood Moscow 2017» sərgisində vahid ölkə stendi ilə nümayiş olunub, xarici ölkələrə 8 ixrac missiyası təşkil edilib.

beynəlxalq panoram

ABŞ-da vergi islahatı ilə bağlı fərqli mövqelər mövcuddur

ABŞ Prezidenti bu yaxınlarda təklif etdiyi vergi islahatları paketi varlıların xeyrinə olacaq, orta sinfə aid bir sıra ev təsərrüfatları isə, belə görünür ki, vergilərin artması ilə qarşılaşacaqlar, - Vergitutma və İqtisadi Siyasət İnstitutunun yeni araşdırmasının gəldiyi nəticələrdən biri budur. Təhlil göstərmişdir ki, ABŞ-da vergi dərəcələrinin aşağı salınması illik gəiri 615.800 dollardan yuxarı olan ən varlı vergi ödəyicilərinə daha çox xeyir gətirəcək. «Təklif edilən vergi islahatı qüvvəyə minəcəyi təqdirdə, demək olar ki, ştatların hamısında vergilərin azaldılması üzrə ən azından normaların yarısı əhalinin 1 faizini təşkil edən ən varlı sakinlərin xeyrinə olacaq, - analitiklər bildirmişlər. - Ölkə səviyyəsində gələn il vergi güzəştlərinin üçdə ikisindən çoxu (67 faizi) ən varlı amerikalıların mənafeyinə xidmət edəcək».

Doğrudan da illik qazancı 41.000-66.000 dollar arasında olan orta sinfə aid ailə təsərrüfatları üçün orta vergi hesabı 410 dollar azalacaq, bu isə onların gəlirini 0,8 faiz artıracaq. «Lakin heç bir ştatda əhalinin bu qrupu vergi islahatının əsas göstəricisini təşkil etmir, - hesabata qeyd edilmişdir. - Faktiki vəziyyət bunı tam əksinədir: orta və ortadan yüksək gəlirli ailə təsərrüfatlarının əksəriyyəti daha çox vergi hesabı ödəmək məcburiyyətində qalacaqlar və belə aydın olacaq ki, onların vergi öhdəliyi azaldılmaq əvəzinə, artırılıb».

Araşdırmaçılar xəbərdarlıq etmişlər ki, orta və ortadan yüksək sinfin daha artıq vergi ödəmək məcburiyyətində qalacaqlarının başlıca səbəbini anlamaya vergi çıxılmalarına dair siyahının əsaslı şəkildə ixtisar edilməsi şərait yaradır. Onların rəyinə əsasən, ən varlı ev təsərrüfatları çıxılmaların siyahısının azaldılmasında geri düşsələr də, ümumilikdə vergilərin dərəcələrinin aşağı salınmasından daha çox fayda götürən tərəf olacaqlar.

ABŞ-da gündəliyi gətirilmiş vergi islahatları ilə bağlı başqa bir xəbərdə isə qeyd edilmişdir ki, bu islahatların uğurla həyata keçirilməsi təqdirdə, korporativ verginin dərəcəsinin aşağı düşməsi ilə bağlı yerli şirkətlər əldə edəcəkləri sərbəst vəsaitlər hesabına öz istehsal proseslərinin avtomatlaşdırılmasına nail olabileceklər. Ekspertlərin fikrincə, Amerika şirkətləri yeni ixtiralar, səhmlərin satın alınması, istehsal güclərinin avtomatlaşdırılması kimi sahələrdə təxirə saldıqları investisiyaları gerçəkləşdirməyə başlayacaqlar. Hökumətin mövqeyinə görə, şirkətlərin tarazlaşdırılmış istehsal məhsuldarlığı və səmərəli işçi qüvvəsi ölkənin iqtisadi yüksəlişinə təkan verəcək. Avtomatlaşdırma bütövlükdə Amerika iqtisadiyyatının artımına stimül yaradacaq, çünki yerli şirkətlər istehsalı yenidən ölkənin hüduqları daxilində gətirəcəklər. Əslində, Prezident Donald Trampın irəli sürdüyü vergi islahatının başlıca məqsədi də bundan ibarətdir.

Fransada zənginlik vergisinin əvəzinə yeni yığımlar nəzərdən keçirilir

Ölkə Prezidenti Emmanuel Makronun təqdim etdiyi zənginlik vergisinin ləğvini nəzərdə tutan büdcə layihəsi sətir tənqid olunduqdan sonra hakim partiyanın hüquqşünasları dəbdəbəli əşyalar üçün yeni yığımların tətbiqi ilə bağlı təkliflər hazırlamağa söz vermişlər. Fransanın gələn il üçün dövlət büdcəsi layihəsinə düzəliş olaraq yaxta, superkar və qiymətli metal kimi əşyalar üçün əlavə yığımlar tətbiq edilə bilər.

Artıq E.Makron özünün seçkiqabağı vədlərindən birini - zənginlik vergisini ləğv etmişdir. Bu addımın atılması Fransada böyük əks-səda doğurmuşdur: solçu partiyalar zənginlik vergisini sosial ədalətin rəmzi hesab etdikləri halda, digər siyasi təmayüllərin təmsilçilərinin rəyinə görə, bu yığım Fransanın minlərlə varlı vətəndaşının ölkəni tərk etməsinə səbəb olmuşdur. Parlamentdə isə qeyd edilmişdir ki, dəbdəbəli əşyalar üçün yeni yığımların tətbiqi Fransadakı vergi islahatlarının ruhuna yad olmayacaq.

Ölkə Prezidenti Emmanuel Makronun təqdim etdiyi zənginlik vergisinin ləğvini nəzərdə tutan büdcə layihəsi sətir tənqid olunduqdan sonra hakim partiyanın hüquqşünasları dəbdəbəli əşyalar üçün yeni yığımların tətbiqi ilə bağlı təkliflər hazırlamağa söz vermişlər. Fransanın gələn il üçün dövlət büdcəsi layihəsinə düzəliş olaraq yaxta, superkar və qiymətli metal kimi əşyalar üçün əlavə yığımlar tətbiq edilə bilər.

Honkonq inkişaf planını təqdim edib

Honkonq administrasiyasının rəhbəri xanım Kerri Lam muxtar regionun beşillik inkişaf planını ictimaiyyətdə açıqlamışdır. Planda əsas prioritetlər kimi Honkonqdakı şirkətlər üçün qazanılmış ilk iki milyon Honkonq dolları üzrə korporativ verginin dərəcəsinin azaldılaraq 8,25 faizə salınması nəzərdə tutulur. Bundan əlavə, yerli daşınmaz əmlak probleminin həlli də zəruri vəzifələr sırasındadır. Xanım Kerri Lam yüksək qiymətlərlə bağlı məsələnin həll olunacağına vəd etmişdir.

Maraqlıdır ki, bundan bir qədər əvvəl Baş nazir Sindzo Abe başqa məzmununda vəd vermişdi: «Əgər ölkə iqtisadiyyatında fəvqəladə bir hadisə olmasa, hökumət satışdan verginin dərəcəsinin artırılmasının təxirə salınması məqsədini nazirlər Kabinetinin baş katibi Yosixide Suqa mətbuat konfransında qeyd etmişdir ki, əgər satışdan verginin dərəcəsinin artması və bunu istehlakçıların çiyinlərinə yükləsək, ölkəmizin iqtisadi vəziyyəti pisləşər».

Yaponiyada satışdan verginin artırılması təxirə salına bilər

2019-cu ilin oktyabr ayından belə bir addımın atılması nəzərdə tutulsa da, hökumət tərəfindən bildirilmişdir ki, iqtisadiyyatın vəziyyəti 2012-ci il səviyyəsinə geriləcəyi halda, satışdan verginin dərəcəsinin artırılmasının təxirə salınması mümkündür. Nazirlər Kabinetinin baş katibi Yosixide Suqa mətbuat konfransında qeyd etmişdir ki, əgər satışdan verginin dərəcəsinin artması və bunu istehlakçıların çiyinlərinə yükləsək, ölkəmizin iqtisadi vəziyyəti pisləşər».

Maraqlıdır ki, bundan bir qədər əvvəl Baş nazir Sindzo Abe başqa məzmununda vəd vermişdi: «Əgər ölkə iqtisadiyyatında fəvqəladə bir hadisə olmasa, hökumət satışdan verginin dərəcəsinin artırılmasının təxirə salınması məqsədini nazirlər Kabinetinin baş katibi Yosixide Suqa mətbuat konfransında qeyd etmişdir ki, əgər satışdan verginin dərəcəsinin artması və bunu istehlakçıların çiyinlərinə yükləsək, ölkəmizin iqtisadi vəziyyəti pisləşər».

Bitkoin iri banklar arasında müzakirə obyektinə çevrilir

Bitkoin insanlara bank xidmətlərindən istifadə etmədən ödənişlər etməyə imkan yaratmaq üçün meydana gəlmişdir. İndi rəqəmsal aktivlərin - bitkoinlərin kapitallaşması 100 milyard dolları keçir və dünyanın ən iri bankları bu sferaya daxil olmaq haqqında planlarını götür-qoy edirlər. Hazırda nüfuzlu banklar bu sahədəki riskləri və perspektivləri qiymətləndirirlər.

«Goldman Sachs» investisiya bankının rəhbəri Lloyd Blankfeyn öz «Twitter» hesabında yazmışdır ki, təmsilçisi olduğu şirkət kriptovalyutanın potensialını diqqətlə öyrənməkdədir. Bu sahə ilə məşğul olan konsultantların verdikləri məlumatlara görə, bir sıra aparıcı banklar da kriptovalyuta bazarına çıxmaq imkanlarını təhlil edirlər.

İlin əvvəlindən bəri bitkoinin dəyəri 300%-dən çox artmışdır ki, bu da varlı insanların və iri bankların, eləcə də hec-fondların diqqətinə rəqəmsal valyutaya artmasına səbəb olmuşdur. «Həm institusional müştərilərin, həm də ayrı-ayrı investorlardan ibarət müştərilərin bitkoinlərə marağının artması ədəbiqdir, - bank sektoru üzrə ixtisaslaşmış «Opimas» şirkətinin direktoru Aksel Pyerron bildirmişdir. - Bitkoinin bir aktiv kimi qiyməti çox dəyişkəndir və likvidliyi zəifdir. Bu, böyük həcmli iş görmək zərurətini yarandıqdan zamanlarda özünü daha aydın göstərir. Ona görə də bazar iştirakçıları broker və diler imkanları tələb edən bu qəbildən aktivlərdə potensialı görürlər».

Buna baxmayaraq, «Uoll-strib» üçün bitkoin hələ də tapmaca olaraq qalır. Pulların «yuyulmasının» qarşısını almalı olan banklar bu valyuta ilə necə işləməkdə qərara

gələ bilmirlər, çünki bitkoinlə iş zamanı müəyyən ölkənin hökumətinə aid tranzaksiya ilə deyil, anonim tranzaksiyalarla işləmək lazımdır. Son zamanlar bu sahədə müzakirələrin əhatə dairəsi də genişlənməkdədir. «JPMorgan Chase» bankının rəhbəri Ceymi Dyamon və «BlackRock» bankının rəhbəri Larri Fink hesab edirlər ki, bitkoinə kriminal dairələr, o cümlədən vergi qaçaqları daha çox istifadə edirlər. «Morgan Stanley» bankının rəhbəri C.Qorman məsləhətçisi deyil, əlavə tələb etməyə daha təminatlı yanaşır. Onun fikrincə, qanun pozucuları adi maliyyə sistemindən də fəal şəkildə istifadə edirlər. «UBS Group»un direktorları surasının rəhbəri Aksel Veber isə bitkoinlərin gələcəyinə inanmır. O, hesab edir ki, bu aktiv «bazar aktivləri təminatına malik deyil».

Meksikada tütün və şəkərli içkilər üçün vergilər artırılır

Hökumət bu addımı sentyabr ayında baş vermiş zəlzələnin dağıntılarının aradan qaldırılması üçün vəsait əldə etmək məqsədilə atdığı açıqlamışdır. Meksika-Amerika fondları, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının tövsiyələrinə uyğun olaraq, tütün üçün verginin 75 faizə, tərkiibində şəkər olan içkilər üçün

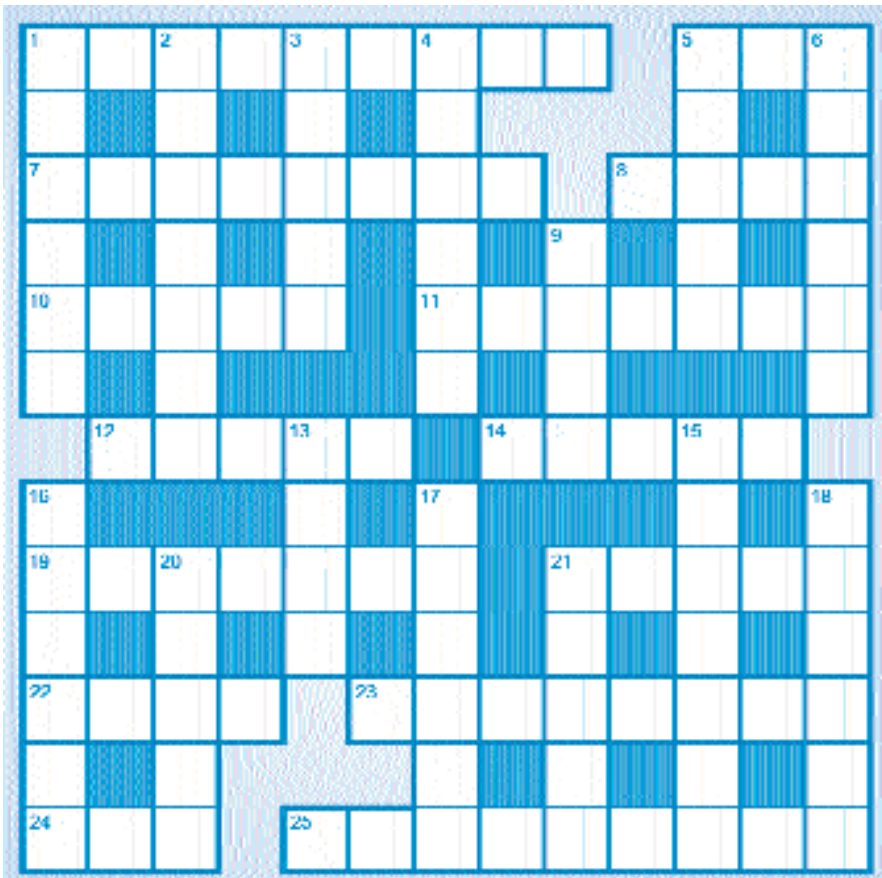
verginin isə 20 faizə qədər artırılması gözlənilir. Bildirilir ki, bu təklifin həyata keçirilməsi təqdirdə, dövlət büdcəsinə illik 1,3 milyard ABŞ dolları həcmində əlavə vəsait cəlb etmək mümkün olacaq. Təbii fəlakət nəticəsində dağıntıların bərpası üçün isə 2,3 milyard dollardan artıq vəsait tələb edilir.

Rusiya rəqəmsal şirkətlərin vahid bazasını yaratmağı təklif edir

Rusiya Federasiyasının Maliyyə Nazirliyi vergi proseslərinə nəzarəti tənzimləmək üçün G20-yə daxil olan ölkələr arasında rəqəmsal şirkətlərin vahid informasiya bazasını yaratmaq təşəbbüsü ilə çıxış etmişdir. Bildirilmişdir ki, belə bir bazanın köməyi ilə aidiyyəti ölkələrin vergi orqanları şirkətlərin vergi öhdəliklərini necə yerinə yetirmələrini daha yaxşı nəzarət etmək imkanı qazanacaqlar.

Rusiyanın maliyyə naziri Anton Siluanov G20 ölkələrinin Vaşinqtonda keçirilmiş görüşünün nəticələri barədə danışıqlar qeyd etmişdir ki, görüş zamanı rəqəmsal iqtisadiyyatın idarə edilməsindəki

risklərdən danışıqlar. Bu onu göstərir ki, indiki halda şirkətlərin vergi ödəməsi ilə bağlı problemlə yanaşı, bu sahənin özünün tənzimlənməsi də ciddi aktuallıq kəsb edir. Nazirin sözlərinə görə, rəqəmsal şirkətlərin fəaliyyətinə nəzarət etmək üçün vahid informasiya bazasının yarınması zəruridir. Belə bir bazanın mövcud olması sayəsində vergi orqanları şirkətlərin fəaliyyəti haqqında məlumatları əldə etmək imkanı qazanmış olacaqlar. Vahid informasiya bazasının təşkil edilməsindən sonra idarəetməni əhəmiyyətli şəkildə təkmilləşdirmək, eləcə də şirkətləri ədalətli şəkildə vergiyə cəlb etmək mümkün olacaq.

krossvord

Yuxarıdan aşağı: 1.Ongünlük; 2.Ruslarda toy mərasimində verilən dairəvi çörək, adətən, şirin maya ilə hazırlanır və bəzədilir; 3.Musiqi janrı. Psixoloji vəziyyət; 4.ABŞ-da ştat; 5.Azərbaycanın xalq yazıçısı, məşhur dramaturq və kinossenaristin adı. «Uzaq sahillərdə» povestinin həmmüəllifi; 6.İnternatura keçən tibb məzunu; 9.Fransız yazıçı, ədəbiyyatda elmi fantastika janrının görkəmli nümayəndələrindən biri («Kapitan Qrantın uşaqları», «80 gün dünya ətrafında» əsərlərinin müəllifi); 13.Kimyəvi element; 15.Zərif yunlu qoyun növü; 16.Nizamlanmış kəmiyyətli yığım; 17.İngilislərdə yüksək təbəqəyə mənsub kişilərə müraciət forması; 18.Radio və televiziya mətnləri oxuyan; 20.«Söyüdü arx» romanının müəllifinin adı; 21.«Ögey ana» filminin rejissorunun adı. **Soldan sağa:** 1.Qlükozanın əvvəlki adı; 5.Rəqəm; 7.Müasir Tunis şəhərinin yaxınlığında xaraba şəhər muzeyi. Eyniadlı qədim imperiyanın paytaxtı; 8.Aralıq dənizində ada; 10.Dünya İqtisadi Forumunun keçirildiyi şəhər; 11.Bitki növü; 12.Çin Xalq Respublikasında türkdilli xalq; 14.Yaponiyada çəkilmiş animasiya filmi; 19.Gürücü əsəti qəhrəmanı; 21.İngiltərə yazıçısı C.K.Roulinqin məşhur romanında baş qəhrəmanın adı; 22.Türk və altay xalq mə-

Müasir Tunis şəhərinin yaxınlığında xaraba şəhər muzeyi. Eyniadlı qədim imperiyanın paytaxtı

dəniyyətində bərəket mərasimi; 23.Müxtəlif sahələr üzrə fəaliyyət göstərən istehsal müəssisələrinin birliyi; 24.Fransada çay; 25.Qərbi Azərbaycanın qədim mahallarından biri.

Tərtib etdi: Rafael

Qəzetimizin ötən nömrəsində getmiş krossvordun cavabları:

Yuxarıdan aşağı: 1.Atabəy; 2.Ştural; 3.Ratin; 4.Nekkar; 5.Kollı; 6.Dollar; 9.Qulu (Əsgərov); 13.İqbo; 15.Kriolit; 16.Skelet; 17.Mikrob; 18.Təkrar; 20.Limon; 21.Qoyyə (Fransisko). **Soldan sağa:** 1.Apşeron; 5.Kud; 7.Akustika; 8.Alol; 10.Əlvən; 11.Apuliya; 12.Elçin (Əzizov); 14.Bulka; 19.Kolibri; 21.Qaimə; 23.Kraysler; 24.Ton; 25.Gibraltar.

idman

«Müstəqilliyimiz əbədidir» şüarı altında veloyürüş

Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin (DTX) təşkilatçılığı, Heydər Əliyev Mərkəzinin və Azərbaycan Velosiped İdmanı Federasiyasının (AzVİF) dəstəyi ilə 18 Oktyabr – Azərbaycanın Dövlət Müstəqilliyi Gününə həsr olunmuş «Müstəqilliyimiz əbədidir» şüarı altında veloyürüş keçirilib.

Yürüşdə Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin rəisi general-leytenant Mədət Quliyev, Heydər Əliyev Mərkəzinin direktoru Anar Ələkbərov, DTX-nın velosiped klubunun və AzVİF-in üzvləri, eləcə də həvəskar velosipedçilər iştirak ediblər.

«Azneft» meydanından start götürən veloyürüş Neftçilər prospekti, Yusif Səfərov küçəsi ilə davam edib və Heydər Əliyev Mərkəzində başa çatıb.

Heydər Əliyev Mərkəzinin parkında, həmçinin, müxtəlif öyləncə proqramları və Azərbaycanın ilk milli velosiped brendi olan «İsma» velosipedlərinin sərgisi təşkil olunub.

Açıq ölkə çempionatına yekun vurulub

Şabran rayonunun Qalaaltı meşə zolağında, habelə Dənizkənarı Milli Parkda və İçərişəhərdə keçirilən səmti müəyyənətmə idman növü üzrə açıq Azərbaycan çempionatı başa çatıb.

Azərbaycan Səmti Müəyyənətmə İdman Federasiyasının mətbuat xidmətinin yaydığı məlumatda bildirilir ki, Gənclər və İdman, Vergilər nazirlikləri, Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidməti, Dənizkənarı Bulvar İdarəsi, «İçərişəhər» Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən yarışda, yerli idmançılarla yanaşı, Ukraynanın Azərbaycanı səfiri Aleksandr Mişenko və Türkiyə Silahlı Qüvvələri İdman Klubunun məşqçisi Elvan İlboğa da iştirak ediblər.

Ümumilikdə 200-dək iştirakçının qatıldığı yarışda idmançılar orta və sprint məsafələri qət etmək üzrə mübarizə aparıblar. Çempionatın birinci günündə Şabran rayonunda kişilər arasında mübarizədə elit kateqoriyasında (M21E) türküyöli Elvan İlboğa birinci olub. «Neftçi» idman klubunun təmsilçiləri Gennadi Klim və Vladislav Tuzov isə müvafiq olaraq ikinci və üçüncü yerləri tutublar.

Qadınlar arasında W21E kate-

qoriyasında Sevda Verdiyeva (FHN) 3,2 kilometr məsafə üzrə yerləşdirilmiş 13 nəzərənt montə-qəsində qeyd olunmaqla finiş xəttinə birinci çatıb. Anna Kamayeva («Neftçi» İK) ikinci, Lətifə Rüstəmov (Müdafizə Nazirliyi) isə üçüncü yerdə qərarlaşıblar.

Yarışın ikinci günündə Dənizkənarı Bulvar və İçərişəhər ərazisində təşkil edilmiş sprint üzrə yarışda M21E kateqoriyasında «Neftçi» idman klubunun idmançısı Gennadi Klim 3,7 kilometr məsafədə yerləşdirilmiş 18 nəzərənt montə-qəsində qeyd olunmaqla finiş xəttinə bütün rəqiblərindən tez çataraq qızıl medala layiq görülmüşdür. Qalibdən təxminən iki dəqiqə geri qalan Elvan İlboğa (TSK) gümüş, Orxan Şah-

bazov (XDMX) isə bürünc medal qazanıblar.

Qadınlar arasında elit kateqoriyasında Dağçılıq idman klubunun təmsilçisi Nataliya Şiyanova qalib gəlib. Sevda Verdiyeva (FHN) finiş xəttinə ikinci, Rəna Abasova (XDMX) isə üçüncü çatıblar.

İki günün yekunlarına görə, komandalarda «Neftçi» idman klubu çempion adını qazanıb. «Dağçılıq» idman klubunun komandası ikinci, Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidmətinin təmsilçiləri isə üçüncü yeri tutublar. Eyni zamanda, junior, «Open M», «Open W», «M35», «W35», «M50», «W50» kateqoriyalarında da qaliblər müəyyən olunub. Çempionatın qaliblərinə müvafiq dərəcəli medal və diplomlar təqdim edilib.

Sərbəst güləşçilərimiz beynəlxalq turnirdə...

D ağıstanın Xasavyurt şəhərində sərbəst güləş üzrə sayca 9-cu «Qitələrarası Kubok» beynəlxalq turnirinin qalibləri müəyyən olub. Turnirdə Azərbaycan pəhləvanları ilə yanaşı, Rusiya, Türkiyə, Polşa, Rumıniya, Peru, Qazaxıstan, Özbəkistan, Qırğızıstan, Ukrayna və Belarus idmançıları da iştirak ediblər.

Yarışda yığma komandamızın məşqçiləri Arif Abdullayev və Rövşən Hacıyevin rəhbərliyi altında Pərviz İbrahimov (57 kq), Əli Rəhimzadə, Qalib Əliyev (hər ikisi 61 kq), Ağahüseyn Mustafayev (65 kq), Coşqun Əzimov, Murtuzəli Müslümov, Qitnomaqoməd Hacıyev (hamısı 70 kq), Aleksandr Qostiyev, Hacımurad Məhəmmədşəidov (hər ikisi 86 kq), Aslanbek Alborov (97 kq), Cəmaləddin Məhəmmədov və Səid Həmidov (hər ikisi 125 kq) mübarizə aparıblar.

Beynəlxalq turnirinin ilk günündə Azərbaycan pəhləvanları 2 qızıl medal qazanıblar. Turnirdə mü-

barizə aparan güləşçilərimiz Ağahüseyn Mustafayev (65 kq) və Aslanbek Alborov (97 kq) bütün rəqiblərindən üstün olublar. Yarışın son günündə isə millimiz 1 gümüş və 1 bürünc medala sahib olub. Turnirdə 125 kiloqram çəki dərəcəsinə mübarizə aparan güləşçilərimizdən Cəmaləddin Məhəmmədov ikinci, Səid Həmidov isə üçüncü yerdə qərarlaşıblar.

mozaika

texnologiya

Yeni sənaye printeri satışa çıxarılıb

Beynəlxalq «Ceatec Japan» qabaqcıl texnologiyalar sərgisində Yaponiyanın «Casio» şirkəti «Mofrel» çap texnologiyasına əsaslanan printerini - 2,5D çap texnologiyasını təqdim edib. Bu texnologiya xüsusi olaraq hazırlanmış səthlərə müxtəlif teksturlar verir, sonda onları 16 milyon rəng çaları ilə boyayır.

Yeni printerin hədəf auditoriyası dizaynerlərdir. «Mofrel» texnologiyası onlara xüsusi «rəqəmsal və rəqlərdə» parça, ağac, daş və keramikanın teksturlarını təqlid etmək imkanı verəcək. Onlar zahirən adi kağız vərəqlərinə bənzərsələr də, tərkibində karbo-

hidrogen və akrilonitril olan mikrotoz qatını özündə ehtiva edir. Vərəq printerin istiliyinin təsiri altında dizaynerə lazım olan təsvir alınandaq xarici teksturunun dəyişərək genişlənir. Bundan sonra istilik mənbəyi sönmür, təsvir isə qalır.

Şirkət nümayəndələri ümid edirlər ki, 2,5D çap texnologiyası müxtəlif teksturlara malik qeyri-adi təsvirlərin smartfonların korpuslarına çəkilməsi üçün smartfon istehsalçıları tərəfindən tələb ediləcək. Yaxın zamanlarda adı istehlakçılar üçün də olqatan sonra orqanizmdə həll olunan «yeməli» robot daha səmərəli üsul hesab edilir.

«Yeməli» qurğunun hazırlanması üçün jelatin və qliserindən istifadə olunub. İstehsalçılar bildirirlər ki, manipulyator və tənzimləyicilər, batareya və onun digər komponentləri daxil olmaqla, robotun bütün detalları tamamilə yeməlidir və orqanizm üçün təhlükəsizdir.

Alimlər hesab edirlər ki, gələcəkdə daha funksional və balaca robotlar hazırlaya biləcəklər. Bu robotun tamamilə həzm olunması və allergiya yaratmaması qurğunun komponentlərinin tərkibinə müxtəlif dərmanları və vitaminləri əlavə etməyə imkan verir.

Bununla belə, istehsalçıların sözlərinə görə, bu robotların dadı xoşagəlməz olduğu üçün onları yemək hələlik mümkün deyil. Zamanla çiylək və ya qarğız dadına malik «yeməli» robotlar istehsal etməklə problemin aradan qaldırılacağı gözlənilir. Yalnız bu halda onları satışa çıxarmaq mümkün olacaq.

sağlamlıq

Yüksək kalorili qidalar xərçəng riskini artırır

ABŞ-ın Vaşinqton Universitetinin alimləri araşdırma zamanı ana olmağa hazırlaşan qadınlarda piylənmənin onlarda və gələcək nosillərdə xərçəng xəstəliyini riskini artırdığını aşkar ediblər.

Tədqiqatçılar yüksək kalorili qidaların genetik dəyişikliyə səbəb olduğunu bildiriblər. Yağlı qidaların nəsilərarası təsirini öyrənmək üçün siçanlar üzərində təcrübə aparılıb. Bunun üçün siçanlar iki müxtəlif mərhələdə cütləşdirilib. Ana bətnində yüksək kalorili, yağlı qidalanmaya məruz qalan diş siçanlarda və ya ondan sonrakı diş nümayəndələrdə süd vəzisi xərçəngi riskinin yüksək olduğu və hətta bədxassəli şişlərin əmələ gəldiyi müəyyən edilib.

cəmiyyət

Qarğalar iş başında...

Ağıllı varlıqlardan hesab olunan qarğalar analogiyanı anlamaq, eləcə də alətlərdən istifadə etmək bacarığına malikdir. Bəzi alimlər hesab edirlər ki, onların intellekti hətta meymunların intellekti ilə rəqəbat apara bilər. Holland «Crowded Cities» startarı qarğaların siqaret kötlüklerini xüsusi qablara götürməklə əvəzində yemək əldə etməyə öyrətmək niyyətindədir.

Hazırda şəhərlərin küçələrində çoxlu siqaret kötlüklərinə rast gəlinir. Layihə müəlliflərinin sözlərinə görə, Amsterdam küçələrində hər il təxminən 6 milyard kötlük atılır. Buna görə də startap komandası şəhər küçələrində kötlüklərin axtarışı ilə məşğul olan ağıllı quşların istifadə edildiyi sistem yaratmağa qərar verib. Onlar ABŞ texnoloqu Coşua Kleynin 2008-ci ildə təsvir etdiyi kimi, qarğalara sikkələr yığaraq onları yer fındığı ilə dəyişməyi öyrədən ticari avtomatın işindən ilhamlanıblar.

«Crowded Cities» də analoji yanaşmadan istifadə edir. Komanda üzvləri mürəkkəb yemləmə qabı olan «Crowbar» adlanan xüsusi qurğu hazırlayıblar. Quşlar gətirdikləri kötlükləri «Crowbar» qıfına

atandan sonra onun içində quraşdırılmış kamera həmin əşyanın həqiqətən siqaret kötlüyü olduğunu təsdiqləmək imkanına malikdir. Bundan sonra sistem quşlar üçün müəyyən miqdarda yeməyi xüsusi platformaya «təqdim edir». Komanda üzvlərinin bildirdiyinə görə, hazırda sistemin bütün komponentləri işə hazırdır. «Crowbar» qurğularının Amsterdamın küçələrində quraşdırılmasından sonra sınaqlara başlanılacaq.

Arıların «navigasiya sistemi»

Sürəti və istiqaməti müəyyənləşdirən neyronların aşkarlanması ilk dəfə alimlərə arıların «navigasiya sistemi»ni ortaya çıxarmağa kömək edib.

Edinburq Universitetinin bir qrup alimi İsvəçin Lund Universitetinin əməkdaşları ilə birgə tropik meşələrdə yaşayan gecə arılarının beyin fəaliyyətini tədqiq etməklə maraqlı nəticələrə gəliblər. Alim-

lər müşahidələrdən sonra arının beyninin kompüter modelini hazırlayaraq robot üzərində sınaqdan keçiriblər.

Belə qənaətə gəlinib ki, bu sistem gələcəkdə GPS və bahalı kompüter mexanizmi tələb etməyən yeni navigasiya şəbəkəsinin yaradılması baxımından önəmli töhfə ola bilər.

Müdrüklər deyib ki...

«İstənilən elmdə, istənilən sənətdə ən yaxşı müəllim - təcrübədir».

Servantes (1547-1616)

